

eps. 2

FISKERIDIREKTORATET
BIBLIOTEKET

NR. 9 - 1996

Fiskets Gang

82. ÅRGANG

16 OKT. 1996

**Direktørskifte i
Fiskeridirektoratet**

Fiskets Gang

UTGITT AV FISKERIDIREKTORATET

82. ÅRGANG
NR. 9 – SEPTEMBER 1996

Utgis månedlig
ISSN 0015-3133

ANSV. REDAKTØR

Sigbjørn Lomelde
Kontorsjef

REDAKSJONSSEKRETÆR

Per-Marius Larsen

REDAKSJON:

Olav Lekve
Dag Paulsen
Tlf.: 55 23 80 00

Ekspedisjon/abonnement:
Esther-Margrethe Olsen

Annonser:

Media Ringen A/S
Postboks 1323
9501 Alta
Telefon: 78 44 05 44
Telefax: 78 44 05 45

Fiskets Gangs adresse:

Fiskeridirektoratet
Postboks 185, 5002 Bergen
Tlf.: 55 23 80 00

Trykt i offset
JOHN GRIEG A/S

Abonnement kan tegnes ved alle poststeder ved innbetaling av abonnementsbeløpet på postgirokonto 5 05 28 57, på konto nr. 6501.05.63776 Kredittkassen eller direkte i Fiskeridirektoratets kassakontor.

Abonnementsprisen på Fiskets Gang er kr. 250,- pr. år. Denne pris gjelder for Danmark, Finland, Island og Sverige. Øvrige utland kr. 350,- pr. år. Utland med fly kr. 450,- Fiskerifagstudenter kr. 100,-.

ANNONSEPRISER: Alminnelig plass

1/1 kr. 5.700,-
1/2 kr. 3.400,-
1/4 kr. 2.500,-

Tillegg for farger:

kr. 1.000,- pr. farge
3 omslag kr. 11.000,- (4-farger)
Siste side kr. 12.000,-
Gjelder fra nr. 7/8-94.

VED ETTERTRYKK FRA
FISKETS GANG
MÅ BLADET OPPGIS SOM KILDE

ISSN 0015-3133

«Høtten» skifter eier

Ved en markering i Fiskeridirektoratets lokaler i Bergen fikk Peter Gullestad overrakt en høtt (klepp) fra avtroppende fiskeridirektør Viggo Jan Olsen som et tegn på at Gullestad fra 1. oktober er ny fiskeridirektør. Skiftet av fiskeridirektør inlemmer en ny periode i Fiskeridirektoratets 96-årige historie. Gullestad har solid erfaring fra ulike stillinger i Fiskeridirektoratet, sist som assisterende fiskeridirektør, og Viggo Jan Olsen poengterte i sin avskjedstale at han ikke ville gi den nye fiskeridirektøren noen råd om hvordan han skulle lede Fiskeridirektoratet.

– Jeg kjenner Peter Gullestad veldig godt og han har faktisk vært lenger i Fiskeridirektoratet enn meg. Han vet hva det innebærer å lede et faglig dyktig direktorat, sa Olsen i sin hilsen til den nye fiskeridirektøren.

Peter Gullestad er 48 år gammel og er utdannet sosialøkonom og begynte sin yrkesaktive karriere i Fiskeridirektoratet. Bortsett fra en periode på to år på 80-tallet har Gullestad vært knyttet til fiskerietaten i Bergen. Han overtok som assisterende fiskeridirektør etter Hallstein Rasmussen i 1995. Han mener hans utgangspunkt er noe forskjellig fra det Viggo Jan Olsen hadde da han ble fiskeridirektør i 1988.

– Viggo Jan Olsen overtok som fiskeridirektør i en tid da fiskeri-Norge ble rammet av en av de verste krisene den har opplevd, og jeg vet det ikke var enkelt å være i front i en slik situasjon. I en krisesituasjon kan det være temmelig ensomt å være fiskeridirektør. Samtidig opplevde oppdrettsnæringen sin første krise. Men i Viggo Jan Olsens sjefstid har eksportverdien fra norsk fiskerinæring blitt fordoblet fra omkring 10 milliarder kroner til over 20.

Fiskeridirektoratet har mange svært dyktige medarbeidere som jeg ser fram til å samarbeide videre med, sa Peter Gullestad i sin hilsningsstale til avtroppende fiskeridirektør og Fiskeridirektoratets ansatte.

Både Viggo Jan Olsen og Peter Gullestad trakk fram de positive arbeidsforholdene som preger Fiskeridirektoratet. De tenker spesielt på forholdet mellom ledelsen og fagorganisasjonene.

– Forholdet mellom meg og de tre fagorganisasjonene; Fiskeridirektoratets Tjenestemannslag, Fiskeri- og Forskningsansattes Forening og Akademikernes Fellesorganisasjon, har vært preget av samarbeid og felles vilje til å finne de beste løsningene, sa Olsen, og fikk bifall fra den nye Fiskeridirektøren.

Noen saftig programklæring ville ikke Peter Gullestad komme med, men understreket at Fiskeridirektoratet står overfor tøffe utfordringer innen sine prioriterte arbeidsfelt; ressursforvaltning, havbruksforvaltning, kystsoneforvaltning, kvalitetskontroll og ernæringsforskning.

– Våre tjenester er svært etterspurt av både næringen og departementet, men det vil bli nødvendig å fortsette arbeidet med å effektivisere driften, samt å prioritere strengt de arbeidsoppgavene vi mener kan få gjort skikkelig og heller tone ned oppgaver som vi av kapasitetshensyn ikke får gjort innenfor bestemte tidsrammer. Behovet for streng prioritering er også et signal til våre oppdragsgivere, sa Gullestad.

Tirsdag 1. oktober overtok Peter Gullestad som ny fiskeridirektør etter Viggo Jan Olsen (Foto: Dag Paulsen)

Olav Lekve

«Høtten» skifter eier	2
Ny torsketeine kommer for fullt!	4
<i>NAFO styrker sin stilling:</i> Verksted for fremtidens fiskeripolitikk	5
<i>Island isolert i NAFO:</i> Unison kritikk av islands rekefiske på Flemis Cap	9
Strid om observatørordningen	11
– Sats på hvitfisk i Japan og Kina!	13
Beretningen om en varslet regnskapskontroll	19
Mot kollaps i Nordsjøen	21
<i>Fornøyde utstillere ser bare ett skår i gleden:</i> Nor-Fishing i Trondheim i ferd med å vokse seg for stor?	23
Når enden er god...	26
Nye «Breiflabber» utnevnt i Trondheim	27
Matre havbruksstasjon 25 år	29
Minneord	30
Fiskerinytt fra Cuba i forbindelse med et cubansk-norsk bryllup i Havana	31
Krillkommisjonen i Bergen	36
Lønnsomhetsundersøkelse for matfiskanlegg 1996	37
J-meldinger	40
Omsetning av laks og ørret januar – august 1996	41
Lån og løyve	43
42 fiskeriungdommer til opplæring utenlands	45
Månedstatistikken	46
Siden sist	47

Forsidefoto:
Direktørskifte
oktober -96,
Peter Gullestad
(t.v.) Viggo Jan
Olsen
Foto:
Dag Paulsen

Redaksjonen
avsluttet
2. oktober 1996

Ny torsketeine kommer for fullt!

Dag M. Furevik har vært sentral i utviklingen av tokammerteina.

- En tokammerteine som fanger torsk i kommersielt interessante kvanta.
- Et godt alternativ i brosme – og langefiskeriene.
- Fleksibel redskap ved at den er effektiv til forskjellige tider og på ulike steder.
- Tokammerteina er sammenleggbar, tar liten plass på dekk og egner seg dermed godt for kystflåten.

Forskere ved Havforskningsinstituttets fangstseksjon har utviklet en ny type torsketeine – den såkalte tokammerteina – som fisker atskillig bedre enn tidligere teinegenerasjoner. Mens fangstene tidligere nærmest utelukkende bestod av brosme, er det nå fullt mulig å konsentrere seg om torsken. Det er imidlertid ikke noe i veien for å satse på alternative fiskerier som lange og brosme. Med

enkle midler kan teina dessuten gjøres selektiv med hensyn til fiskestørrelse.

Fiskerne postive

– Det virker som om man her har fått fram en teine som så absolutt bør være interessann. Ikke minst med tanke på den supre kvaliteten vi hele tiden er i stand til å oppnå på fisken, sier fisker Gerhard Olsen i Havøysund til Fiskets Gang. Han er en av dem som har hatt tokammerteina til utprøving ombord i egen båt. – Vi har operert teinene på 260–280 favner i normalt linehav og hatt fangster på 30 kilo teina i hvert hiv. Det er jo brukbart, mener Olsen. Han tror at teineeffekten blir best utnyttet dersom man bruker den i den tiden fisken går på beite. – Men med vanlig akkaragn opplevde vi å få rimelige gode fangster mens det fremdeles var mye lodde i sjøen, forteller Gerhard Olsen. Det er særlig med tanke på kvaliteten og muligheten for levendelagring at han ser de største fordelene. – Dersom prisene blir deretter, er dette et interessant alternativ til line og garn, mener han.

Brosme dominerte

Det var i sin tid daværende Fangstseksjon ved Fiskeriteknologisk Forskningsinstitutt som startet forsøk med teinedrift. Den gang var det snakk om store uhåndterlige teiner etter modell av de amerikanske «Black Cod»-teinene. Fangstene var gode, men besto stort sett av brosme. Teinene ble aldri tatt i bruk i kommersielt fiske, men nå hadde man en basis for å utvikle redskapen videre. Det neste var en betydelig mindre sammenleggbar (kollapsibel) teine som ble tatt i bruk av noen kystfartøy og et par mer havgående fartøy. Bruken av denne var særlig utbredt under ressursknappheten i torskefiskeriene på slutten av 1980-tallet. Men igjen var det brosme som dominerte fangstene. På dette tidspunktet nedsatte Fiskeridirektoratet den såkalte Teinegruppa som konkluderte med at skulke fisketeinen ha noen fremtid, måtte den også kunne fange torsk. Det ble gitt støtte til flere forsøk langs kysten, der det dessuten kom frem nye interessante opplysninger om ulike typer agn. I tillegg gav prosjektet «teknologi for fangst og føring av levende fisk», finansiert av Norges Forskningsråd i nyttige erfaringer som gjorde at man begynte å få gode fangster med den nyutviklede torsketeina.

Svært gode torskefangster er gjort med den nye torskeiteina.

Ekstra kammer

Forsker Dag M. Furevik ved Havforskningsinstituttets fangstseksjon, som har vært ansvarlig for teineforskningen, sier til Fiskets Gang at man la til grunn en del kriterier som må gjelde for en torskeiteina. – Den måtte være større, ha større åpning (kalver) og den måtte ha et ekstra kammer, slik at en fikk fisken vekk fra innsiden av kalvene. Riktig plassering av agnet i forhold til kalvene, var dessuten et viktig punkt, samt at den selvsagt måtte være sammenleggbar, sier Furevik. Det ble på denne bakgrunnen utviklet en prototype torskeiteina, med tanke på å oppfylle disse kriteriene. (Se fig.)

Rømmer ikke

– Vi lagde de to ytterkalvene forholdsvis åpne for at fisken relativt uhindret skal kunne gå inn i nedre rom. Agnposen er plassert sentralt midt mellom kalvene, slik at strømmen av lukt blir ledet ut i høyde med disse. Når fisken er kommet inn i nedre rom, blir den mer oppjaget og aktiv og dytter i notlinet i veggen og opp mot innerkalven. Denne er skrådd opp mot en lang spalte med en forholdsvis smal åpning. Det er viktig at notlinet er lett å skyve til side, slik at fisken kan gli gjennom uten for mye motstand, sier Furevik. Han påpeker at en og annen fisk vil unnsnippe fra nedre kammer, men i svært lite antall. Det er imidlertid ikke observert at fisk har klart å komme seg ned fra øvre kammer.

Teinene settes normalt på lenke- eller en såkalt teinerygg. Tallet på teiner kan variere fra 5-10 til over 50 og avstandene mellom teinene er vanligvis 30 favner.

Gode resultater

Forsøk gjort – blant annet under vårtorskefisket ved Hjelmsøy på kysten av Vest-Finnmark – viser en merkbar forskjell i fiskeevnen mellom tokammerteina og den tidligere nevnte brosmeteina (se tabell).

Tokammerteina kommer betydelig bedre ut. Fangstene var hovedsakelig torsk i tillegg til enkelte brosme og hyse. På men av stubbene

Fordeler med teinedrift

- Ståtiden er ikke kritisk. Teina kan stå i sjøen i flere døgn uten at det går ut over overlevelsen.
- Ved å beskytte agnet i perforerte bokser eller finmasket pose, kan teina også brukes effektivt i områder med mye botnslus.
- Teinefanget fisk er av topp kvalitet.
- En har mulighet til fangst og mellomlagring, eventuelt føring av fisk.
- Teina er et skånsomt redskap med hensyn til skader på bunnfauna.
- Lave driftsutgifter.
- Teina kan med enkle metoder gjøres størrelsesselektiv.
- En er ikke avhengig av å trekke bruket innenfor gitte tider som med garn og line.

	Antall fisk/teine		Gj.snittl. antall fisk/stubb		Gj.snittl. antall fisk/teine
	Maksimum	Minimum	Maksimum	Minimum	
Tokammerteine	42	2	33,5	5,4	14,9
Brosmeteine	9	0	2,5	0	1,2

kunne en i tillegg ha opptil 4-5 hyse pr. teine. I brosmeteinene fikk en ikke hyse. Forholdet mellom tokammerteina og brosmeteina var 15 til 1 når det gjaldt fangst av torsk. Alle disse fangstene er tatt på 10 til 30 favners dyp. Men en har i samme område hatt gode resultater på andre tider av året - i november/ desember og i mai/juni - på 150 favners dyp. Sløyd vekt pr. teine var oppe i 25 kilo i snitt i mai/juni, sier Furevik. Han viser dessuten til gode torskefangster i rusedistriktet på Smøla fra januar til april og i Bugøyenes i april. I de overnevnte forsøkene har man hovedsakelig brukt akkar som agn, med mindre bifangster som resultat. Men i følge Furevik øker bifangsten ved bruk av f.eks. makrell som agn.

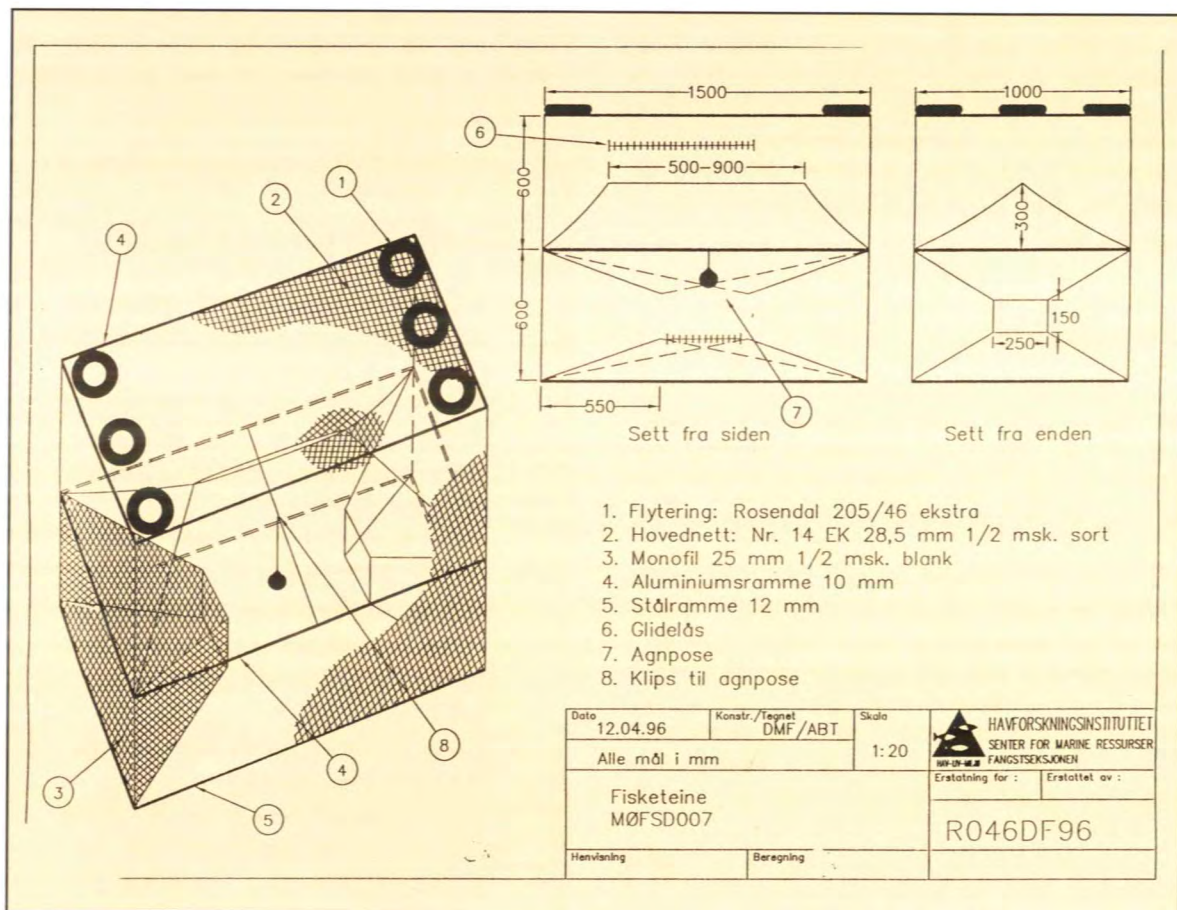
størrelsen, ved bruk av unnslippingsfelt som store masker, ringer og spiler. Spesielt brosm og lange, som kommer opp fra store dyp, er sprengt og vil ikke overleve et utkast. Derfor er det svært viktig at ungfisk kan unnslippe på stedet, mener Furevik. Han opplyser at det kreves en viss engangsinvestering for å utruste en båt for kommersielt teinefiske. - Men dette er redskap man kan bruke i mange år med minimalt ettersyn, hevder han.

Norges Forskningsråd har finansiert et prosjekt, der teina over lengre tid vil bli utprøvd i tilnærmet kommersielt fiske langs hele kysten. Da vil man også arbeide videre med å utvikle et agn som varer lenger i sjøen. Dette vil øke fangstene ytterligere fordi teina kan fiske over lengre tid. Man vil dessuten prøve ut en mindre variant av tokammer-teina, som kan være velegnet for mindre båter.

Selektiv

- En annen viktig ting med tokammerteina er at den lett kan gjøres selektiv med hensyn til fiske-

FG Per-Marius Larsen

NAFO styrker sin stilling:

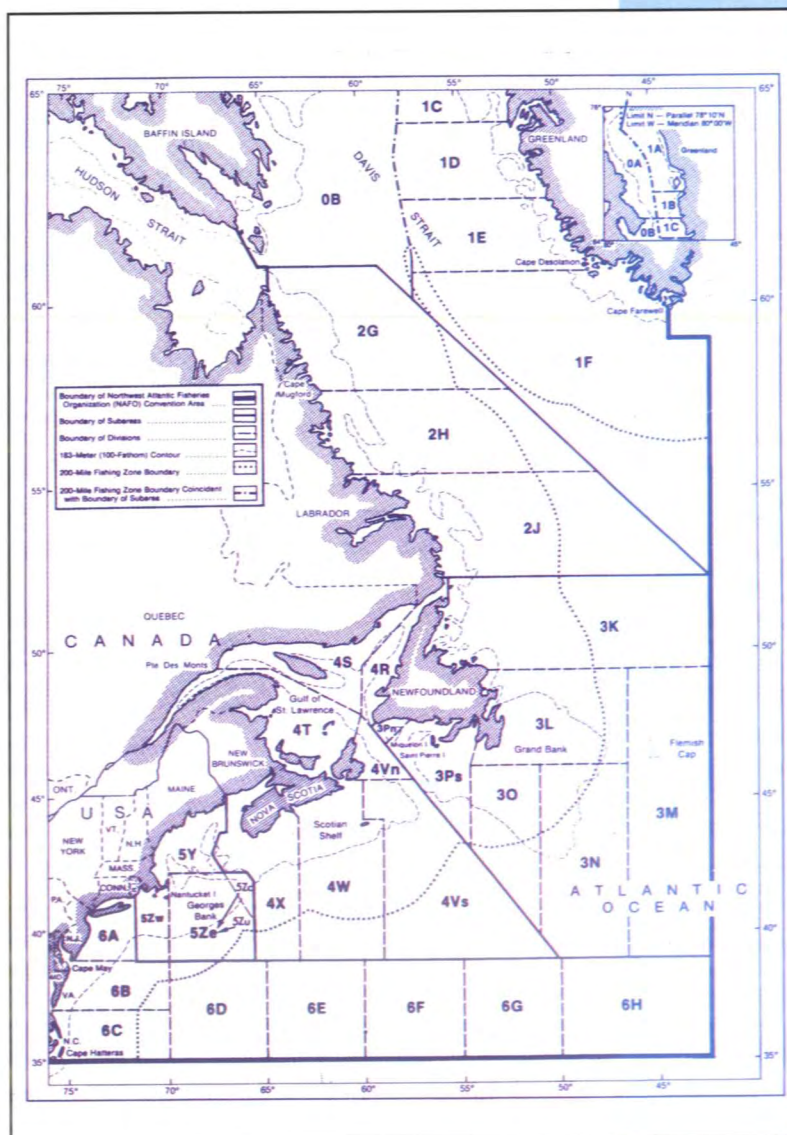
Verksted for fremtidens fiskeripolitikk

Den nordvestatlantiske Fiskeriorganisasjon (NAFO) opplever økt oppslutning og seiler opp som en viktig arena for arbeidet med å meisle ut praktiske fiskerireguleringer i internasjonalt farvann med utgangspunkt i FN-avtalen om fiske på det åpne hav. – Selv om arbeidet er i støpeskjeen er det i organisasjoner som NAFO at fremtidens politikk vil utformes, sier Peter Gullestad, påtroppende fiskeridirektør og norsk delegasjonsleder i NAFO gjennom en årrekke. – Hvis medlemslandene vil, legger han til.

Den norske representasjonen i NAFO har de senere år blitt gradvis redusert. Årsaken har vært at de kvoter som er blitt stilt til disposisjon for norske fiskeriinteresser har fått et begrenset omfang. Men etter FN-konferansen om fiske på det åpne hav som ble avsluttet i august i fjor, har Norge måttet revurdere sitt forhold til – og interesser i – organisasjonen. Et tegn på det er at den norske delegasjonen i år telte ikke mindre enn seks medlemmer.

FN-konferansen endte som kjent opp med en avtale med form av en bindende, internasjonalt konvensjon om fiske på det åpne hav som formelt vil trå i kraft når minst tretti stater har godtatt den. I mellomtiden skal avtalens grunnprinsipper meisles ut i praktisk politikk. Det viser seg nå at internasjonale organisasjoner som NAFO er som skapt for dette viktige arbeidet, sier Peter Gullestad.

Organisasjonens økende betydning har også gitt seg utslag i tilslutningen til NAFOs årsmøter. På årets møte som fant sted i St. Petersburg var oppslutningen rekordartet med totalt 200 deltakende personer fra 15 nasjoner. Blant

Kartet viser NAFO's mandat område i det nordvestlige Atlanterhav.

disse er to nye; USA og Frankrike, der Frankrike representerer de to oversjøiske franske territoriene St. Pierre og Miquelon syd for Newfoundland. At USA nå er inne som aktivt medlem forventes å styrke NAFO's rolle og betydning ytterligere.

Gullestad trekker frem en rekke eksempler på viktige tema som for tiden diskuteres i NAFO og som har stor, prinsipiell betydning for Norge som kyststat.

– I forkant av årsmøtet deltok den norske delegasjonen i en arbeidsgruppe nedsatt av NAFO for å diskutere bifangst- og utkastproblematikken i fiskeriene. Sentralt i diskusjonen sto de norske forvaltningstiltakene, som blant annet inkluderer stenging av fiskefelt og innføring av sorteringsrist, forteller Gullestad.

Et annet tema som griper direkte inn i norsk virkelighet er håndteringen av problemet med bekvemmelighetsfartøy som tar seg til rette i internasjonale havområder. Spørsmålet om sanksjoner i forhold til ikke-medlemmer som fisker i strid med NAFO's reguleringer er en gjenganger på organisasjonens sakskart, og siktemålet er å få satt en stopper for denne fiskeriaktiviteten.

– Selv om heller ikke NAFO til nå har lyktes med å finne en løsning på problemet, er det en prosess på gang som det er viktig for Norge å delta i, understreker Gullestad.

Av viktig, prinsipiell betydning for Norge under årets NAFO-møte var dessuten vedtaket om en kvotenøkkel for fremtidig fordeling av torskekvoter i et område av Canadisk sone som grenser mot internasjonalt område (NAFO-området 2J3KL). Her ble det oppnådd full enighet om et Canadisk forslag som tar utgangspunkt i prin-

sippene om sonetilhørighet og historiske fangstrettigheter. Reguleringen av denne bestanden har gjennom en årrekke vært grunnlag for en opphetet konflikt mellom EU og Canada, fram til det ble innført full stans i dette fisket i 1992. Det er enda uklart når fisket vil bli gjenåpnet. Uansett skal avtalen som er inngått gjelde frem til 31. desember 2005.

– For oss er det særlig gledelig å registrere at det lyktes å oppnå en avtale mens situasjonen enda er «lavbetent», sier Gullestad.

Som nytt NAFO-medlem markerte USA seg blant annet gjennom å fremme forslag om å innføre «føre vår-prinsippet» for bestander som forvaltes av NAFO. Dette er blant de spørsmål som skal utredes av vitenskapskomitèen i NAFO til neste årsmøte

Et annet – og mer kontroversielt – forslag fra USA gjaldt spørsmålet om å åpne opp for økt deltakelse fra frivillige organisasjoner, som for eksempel Greenpeace, på møtene i NAFO. Flere land er svært skeptiske til forslaget fordi de frykter at en slik deltakelse vil påvirke organisasjonens arbeidsform og effektivitet, og heller ikke i denne saken er siste ord sagt.

FG Dag Paulsen

Dette er NAFO

1950 The International Commission for the Northwest Atlantic Fisheries (ICNAF) etablert av Canada, Island, Storbritannia og USA. I perioden 1950–79 økte antallet medlemsnasjoner i organisasjonen til atten.

1979 Northwest Atlantic Fisheries Organization (NAFO) erstatter ICNAF. Omorganiseringen skjer blant annet som følge av den nye situasjonen som har oppstått etter kyststatenes opprettelse av 200 miles økonomiske soner.

Hovedoppgavene for NAFO er gjennom konsultasjoner og samarbeid å bidra til optimal utnyttelse og rasjonell forvaltning av de fiskebestander som omfattes av konvensjonen, og stimulere det forskningsmessige samarbeidet mellom partene.

NAFO's virksomhet styres av en generalforsamling (General Council). Spørsmål om kvotefordeling avgjøres av en særskilt kommisjon (Fisheries Commission) basert på råd fra vitenskapskomitèen (Scientific Council). Organisasjonens sekretariat er lokalisert til byen Dartmouth i Canada..

De femten medlemsnasjonene som for tiden aktivt deltar i organisasjonen er: Canada, EU, Norge, Island, Russland, Estland, Litauen, Latvia, Polen, Japan, Korea, Cuba. Danmark er medlem på vegne av Færøyaner og Grønland.

De to siste medlemslandene, som ble innlemmet i år er USA og Frankrike (Frankrike på vegne av de to oversjøiske, franske territoriene St. Pierre og Miquelon).

Island isolert i NAFO:

Unison kritikk av islandsk rekefiske på Flemish Cap

Island må tåle knallhard kritikk som følge av sitt fiske etter reke i det internasjonale havområdet Flemish Cap ved Newfoundland i Canada. Under årsmøtet i NAFO (Den nordvestatlantiske fiskerifiskeriforening) i St. Petersburg nylig, ble det sendt et krasst brev til den islandske fiskeriministeren og til utenriksministeren. I brevet, som ble undertegnet av samtlige NAFO-medlemsland unntatt Island, rettes det en sterk anmodning til islandske myndigheter om å slutte seg til de vedtatte reguleringer for fisket i området. Det er første gang NAFO har reagert så sterkt overfor ett av sine medlemsland.

Alle forsøk fra årsmøtet på å oppnå islandsk aksept for en videreføring av opplegget med innsatsregulering av rekefisket på Flemish Cap, mislyktes altså. Reguleringen, som innebærer begrensninger på antall fangstdøgn, ble vedtatt enstemmig på fjorårets møte i NAFO og har i hovedsak blitt etterlevd av de medlemslandene som har deltatt i dette fisket i inneværende år.

Men ikke av islingene: Tall viser tvert imot at Island mer enn tredoblet sin innsats i rekefisket i år forhold til samme periode i fjor. Ifølge opplysninger Fiskets Gang sitter inne med, har islingene pr. 31. august i år innmeldt fangster på ialt 16 000 tonn reker fra Flemish Cap. Mer enn 40 islandske trålere har deltatt i fisket, de fleste med dobbeltrål. Til sammenligning har norske fartøy pr. 7. september totalt innmeldt fangster på 5 500 tonn fra samme område.

Det hører med til historien at Russland – i likhet med islingene – etter fjorårets NAFO-møte benyttet seg av retten til å reservere seg mot ved-

Islingenes voldsomme kapasitetsoppbygging i rekefisket på Flemish Cap vekker harme og indignasjon i fiskerikretser. De øvrige medlemslandene i NAFO har reagert med en skarp note til islandske myndigheter. Bildet viser islandsk rekefiske ved kai i Reykjavik (Foto: Olav Lekve).

taket om å innføre innsatsreguleringer på Flemish Cap. Russland har imidlertid begrenset sitt fiske i området og valgte i år altså å akseptere en videreføring av ordningen. Russerne var også med å skrive under på kritikken som ble fremført i brevet til de islandske ministrene.

Fra islandsk side er det et paradoks at motstanden mot innsatsreguleringer begrunnes med frykten for at denne reguleringsformen ikke vil være effektiv nok. Samtidig har Island nær sagt sluppet alle hemninger løs i et fritt fiske. En mer nærliggende forklaring er derfor at islendingene ikke er fornøyd med «døgnkvotene» landet ble tildelt, og som var basert på historisk fiske i området.

Dersom islendingenes voldsomme kapasitetsoppbygging i år er motivert ut fra målsettingen om å oppnå større uttelling ved en fremtidig kvoteregulering av rekefisket på Flemish Cap, tyder imid-

lertid alle tegn på at taktikken vil mislykkes. På årsmøtet i St. Petersburg var det nemlig bred enighet blant de øvrige NAFO-landene om at de islandske fangstene for 1996 ikke vil bli akseptert som grunnlag i et eventuelt fremtidig kvoteregnskap.

Som følge av at vitenskapskommisjonen i NAFO har uttrykt bekymring for gytebestandens størrelse ble det på årsmøtet oppnådd enighet om å redusere innsatsen med ti prosent for de medlemslandene som har størst fangstinnsetts (over 400 døgn) neste år. Så gjenstår det å se om Island, etter å ha tenkt seg om, velger å følge vedtaket fra NAFO.

JG Dag Paulsen

God rekruttering for torsk i Barentshavet

Sterk 1996-årsklasse av torsk, middels god for sild og lovande rekruttering til loddestamma i Barentshavet.

Dette er hovedkonklusjonen frå det norsk-russiske yngeltoktet i Barentshavet, der tre norske og to russiske forskningsfartøy dei siste tre vekene har kartlagt resultatet frå årets gyting.

– Det er no samanhengande forekomstar med yngel av torsk, sild og andre artar frå Spitsbergen og langt aust i Barentshavet mot Novaja Semlja, men vi veit ikkje kor mykje av dette som vil overleve til fangstbar fisk om tre–fire år, seier toktleiar Arvid Hysten ved Havforskningsinstituttet.

1996-årgangen av lodde synest vere mykje meir talrik enn dei fire føregåande årsklassene, og dette er lovande med tanke på vekst i loddestamma i Barentshavet.

Forskarane fann lite yngel av blåkveite og uer, og mengda hyseyngel registrert i Barentshavet tyder førebels 1996 – på ei middels talrik 1996-årsklasse av hyse.

Sjette sterke torskeårsklassa

Torskeyngel vart observert i samanhengande utbreiing frå 80 grader nord, langs Spitsbergen og i Barentshavet heilt aust til 48 grader aust. I eit stort område mellom 18 grader og 46 grader aust fann forskarane tette forekomstar av halvt år gammel torsk. 1996-årsklassa av torsk er svært talrik, og dette er sjette året på rad med sterke torskeårsklasser på halvtårsstadiet.

Sild

1996-årsklassa av sild er berekna til middels styrke. Forskarane fann sildeyngel i tette konsentrasjonar i den sentrale delen av Barentshavet, og elles samanhengande forekomstar av sildeyngel frå 80 grader nord langs Spitsbergen sør til Bjørnøya og inn i Barentshavet så langt aust som til 36 gr. aust.

Lodde

Hovedtyngda av loddeyngel vart observert i den nordlege delen av det sentrale Barentshav og sør-

aust i Barentshavet. Også ved Spitsbergen og utanfor Finnmarkskysten fann forskarane loddeyngel.

Hyse

Hyseyngel vart registrert i samanhengande forekomstar i området nordvest og sør av Bjørnøya og vidare inn i Barentshavet så langt aust som 36 grader aust, med fem små områder med tette forekomstar. 1996-årsklassa av hyse er berekna å vere av middels styrke. I juli–august fann Havforskningsinstituttet tette forekomstar av hyseyngel sørvest for det området som no er granska, og 1996-årgangen av hyse kan difor vere noko sterkare enn berekna på det store yngeltoktet som no er avslutta i Barentshavet.

Polartorsk

Yngel av polartorsk vart funne i samanhengande men lite tallrike forekomstar langs kysten av Spitsbergen og berekna med samanliknbare granskingar i tidlegare år synest 1996-årsklassa av polartorsk å vere svak. Ved Novaja Semlja vart det funne mykje polartorskeyngel, men ettersom det granska området her var ufullstendig, kan forskarane ikkje berekne styrken på 1996-årsklassa til den austlege delen av polartorskbestanden.

Uer

Ueryngel vart registrert berre i to små område og med låg tettheit; vest for Spitsbergen og i den sentrale delen av Barentshavet. 1996-årsklassa av uer er difor svak, og truleg mindre talrik enn dei fattige 1991–1995-årgangene.

Blåkveite

Berre tre små område med blåkveiteyngel vart observert vest av Spitsbergen. I Barentshavet fekk forskingsfartøya berre 1–4 blåkveiteyngel i trålhal på ei nautisk mil. Berekningane viser såleis nok ei fattig årsklasse av blåkveite.

Strid om observatørordningen

Det brygger opp til strid mellom fiskerimyndighetene og Fiskebåtredernes Forbund om finansieringen av den påbudte observatørordningen for trålere som deltar i rekefisket på Flemish Cap. Fiskebåt avviser på prinsipielt grunnlag kravet fra norske myndigheter om at den enkelte reder skal dekke kostnadene forbundet med å ha observatør ombord, og støtter derfor redere som har valgt å holde tilbake innbetalingen. Fiskerimyndighetene opprettholder imidlertid kravet, og vurderer i disse dager sanksjonsmuligheter overfor rederiene som nekter å betale.

Det var på fjorårets NAFO – møte at det ble fattet vedtak om at observatørdekningen på fartøy som fisker på Flemish Cap skulle økes fra 10 til 100 prosent fra inneværende år. I samarbeid med kanadiske myndigheter har Fiskeridirektoratet, som administrerer ordningen for de norske fartøyene, forhandlet fram en avtale med et kanadisk firma – Seawatch – som stiller observatører til disposisjon.

Fra Fiskeridirektoratets side ble det tidlig slått fast at det foreligger lovhjemmel for å pålegge fartøyene å dekke omkostningene ved en slik observatørordning. Det blir også pekt på at avtalen med det kanadiske selskapet er en rimelig og smidig ordning som påfører rederiene små ulemper i utøvelsen av fisket.

I mellomtiden har Fiskeridirektoratet i henhold til avtalen forskuttert de løpende kostnadene i forbindelse med ordningen. En foreløpig oversikt viser imidlertid at kun to rederier så langt har

Redusert norsk deltakelse på Flemish Cap

Aktiviteten til norske trålere som fisker reke i NAFO-området 3M på Flemish Cap i Canada er redusert i år i forhold til tidligere år. Hovedårsaken er det overopphetede islandske fisket i området, mener Webjørn Barstad i Fiskebåtredernes Forbund.

Det var så sent som i 1993 at norske reke-trålere, sammen med reke-trålere fra bl.a. Færøyane og Grønland, begynte å fiske på rekefeltene ved Flemish Cap. Siden har dette området seilt opp som et viktig driftsalternativ, særlig for de norske trålerne som kun har rekekonsesjon.

I fjor kom førstehåndsverdien av de norske rekefangstene tatt i området opp i ca 200 millioner kroner. Alt tyder på at verdien i år vil bli lavere, fordi deltakelsen i fisket så langt er redusert i forhold til samme tid i fjor.

I følge Barstad vil den videre aktiviteten på Flemish Cap i stor grad avhenge av utviklingen i rekefisket på Grønland. Mye tyder på at det kan bli innført tidlig stopp i dette fisket som følge av at kvoten blir oppfisket. I såfall ligger det an til at deler av den norske reke-trålflåten må se seg om etter et nytt driftsalternativ fram mot jul. Flemish Cap er et slikt alternativ.

Webjørn Barstad er ikke i tvil om at den islandske aktiviteten på Flemish Cap i år har skjedd på bekostning av – og til fortregning for – de øvrige nasjonene som på lovlig vis har fisket i området. Ifølge Barstad frykter Fiskebåt at dersom Island i fortsettelsen unnlater å rette seg etter de bestemmelser NAFO har vedtatt for fisket, så vil dette på sikt undergrave hele organisasjonen.

– Vi forlanger handling dersom Island fortsatt velger å reservere seg mot avtalen. I motsatt fall står NAFO som reguleringsorgan i fare for å miste sin reelle betydning. Vi har tross alt et forvaltningsorgan, og som en konsekvens må vi kunne forvente at dette organet tar affære dersom reglene blir brutt, sier han.

Til tross for at samtlige norske fartøyer som har deltatt i fisket har hatt observatører ombord, er det så langt ikke registrert alvorlige brudd på bestemmelsene som regulerer fisket i området.

betalt det de skylder, mens ti rederier har unnlatt å betale ved fristens utløp. De som nekter å betale har full støtte fra Fiskebåt. Forbundet har nylig sendt brev til Fiskeridirektoratet der de ber myndighetene revurdere sitt krav, forteller Webjørn Barstad i Fiskebåt.

– At fiskerimyndighetene nå innfører krav om inndekning av kostnader i forbindelse med kontrollvirksomhet er et brudd på tidligere praksis som vi rett og slett ikke kan godta, sier han.

Barstad viser til at inspektørordninger er noe flåten har levd med i en årrekke; i norsk sone i rekefisket og under hvalfangsten, i utenlandsk sone i fisket ved Grønland. – Vårt syn er at kontroll bør og skal være en offentlig oppgave. Der som myndighetene nå skal legge kostnadene forbundet med denne virksomheten over på næringsutøverne innebærer det en prinsipiell endring som vi i utgangspunktet er svært kritiske til, sier Barstad.

Han legger til at Fiskebåt heller ikke er begeistret over kravet om 100 prosent satelittsporing for

norske fartøy som deltar i fisket på Flemish Cap. Sporingssystemet innebærer at norske myndigheter er i stand til å registrere fartøyenes posisjon og aktivitet til enhver tid.

– Vi vet at vi er forpliktet til å ha slikt utstyr i henhold til NAFO-avtalen, og godtar derfor motstrebende ordningen selv om vi finner den prinsipielt betenkelig. Hvilken annen yrkesgruppe hadde godtatt en tilsvarende form for overvåkning? spør han.

Fra Fiskeridirektoratets side synes det imidlertid klart at kravet om at rederiene selv må dekke kostnadene forbundet med observatørordningen vil bli opprettholdt. Et ris bak speilet for rederier som eventuelt unnlater å gjøre opp for seg, kan være at direktoratet trekker tilbake tillatelsen til å fiske i området, understreker avdelingsdirektør Arne Wåge ved Avdeling for fiske og fangst.

 Dag Paulsen

Ny doktorgrad:

Biomarkører i fisk – billig redskap for miljøovervåking i utviklingsland

Cand.scient Bernard K.-M. Gadagbui (35) disputerte onsdag 25. september for dr. scient.-graden ved Universitetet i Bergen med avhandlingen:

Biomarker responses in tropical fish species. Evaluation of ecotoxicological tools for developing countries.

Gadagbui har studert hvordan tropiske fiskeslag som tilapia (*Oreochromis niloticus*) og mudderfisk (*Clarias anguillaris*) reagerer på forurensning gjennom forandringer på det biokjemiske nivå. Begge artene er utbredt i fiskeoppdrett i Afrika og Asia, og spesielt er tilapia en dominerende art i mange land i den tredje verden.

Bruk av biomarkører har vært lansert som en enkel og informativ måte å overvåke biologiske effekter av miljøforurensning. Det omfatter å registrere forandringer i biokjemiske komponenter i fisken som kan skyldes eksponering av miljøgifter. Gadagbuis forskning har vært rettet mot utviklingsland. Hittil har denne hovedsakelig vært drevet i Europa og USA.

I avhandlingen har han studert og karakterisert forandringer i utvalgte biomarkører gjennom kontrollerte forsøk i akvarier, der fis-

ken ble utsatt for kjente miljøgifter som PCB, PAH og tungmetaller. Kunnskapen fra dette har han tatt med seg til feltene i Ghana (Vest-Afrika). Der undersøkte han hvordan tilapia som ble plassert i bur utenfor avløpsvannet fra en tekstilfabrikk til Voltaelven, reagerte på utslippene. Han kunne påvise effekter på fisken flere kilometer nedenfor utslipsstedet. Mudderfisk som gikk på elvesediment fra de samme plassene, ble også påvist. Avhandlingen konkluderer med at de to artene fungerer utmerket som indikatorarter for miljøforurensning, og at bruk av biomarkører har et stort potensiale som en enkel, rask og billig teknologi for miljøovervåking i utviklingsland.

Personalia:

Bernard Kwaku-Mensah Gadagbui er fra Ghana. Han tok sin Bachelor of Science with Honours ved Universitetet i Ghana, i 1985, og cand. scient.-graden ved Biokjemisk institutt, Universitetet i Bergen i 1992. Han ble tatt opp til dr. scient.-studiet ved Institutt for fiskeri- og marinbiologi i 1993. Gadagbui stipendperiode har vært finansiert av NUFU (1993–1995) og Norges forskningsråd, Område Miljø og utvikling (1996).

– Sats på hvitfisk i Japan og Kina!

Verdens tilførsel av hvitfisk blir stadig mindre. På slutten av 80-tallet var den totale tilførselen 14 millioner tonn. I dag er den under 10 millioner tonn. Da skulle man tro at markedsforholdene for norsk hvitfisk – uten råstoffproblemer – var lovende, men slik er det ikke. Vi opplever prisfall. – Vi må heve oss over bulkmarkedet og vi må tenke helt nytt. Vi trenger nye produkter, ny teknologi, nye distribusjonsformer, nye markeder og nye samarbeidspartnere. Rett og slett se forbi de store oppkjøperne og distribusjonskjedene og heller alliere oss med fru Hansen, fru Tanaka, herr Smith og herr Wang. Finner vi som konsumenter de hvitfiskproduktene rundt om i frysediskene de produktene vi ønsker oss? Middagsdiskene bugner over av ferske prepakkede kjøttvarer og det dreier seg om hva vi som produsenter må gjøre for å tekkes dette markedet. Det var Bjørn Erik Olsen ved Fiskeriforskning som hevdet dette på Nor-Fishing konferansen om internasjonale relasjoner i hvitfisksektoren. Olsen tok for seg verdens største fiskemarkeder – Japan og Kina.

Bjørn Erik Olsen.

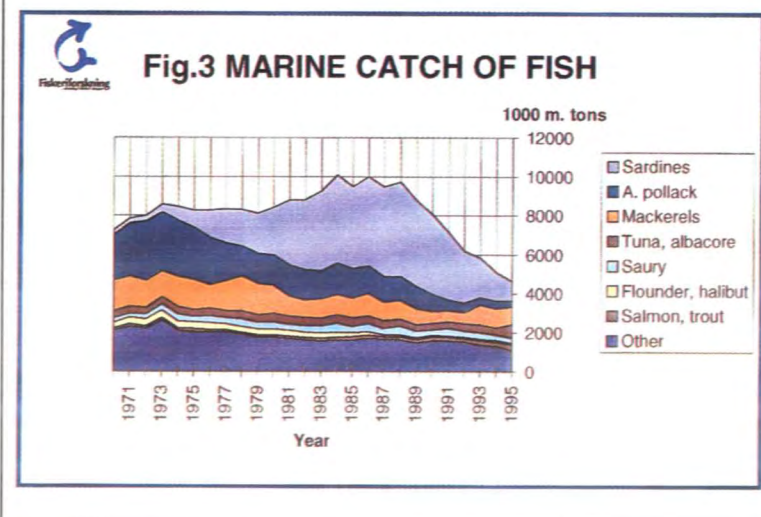
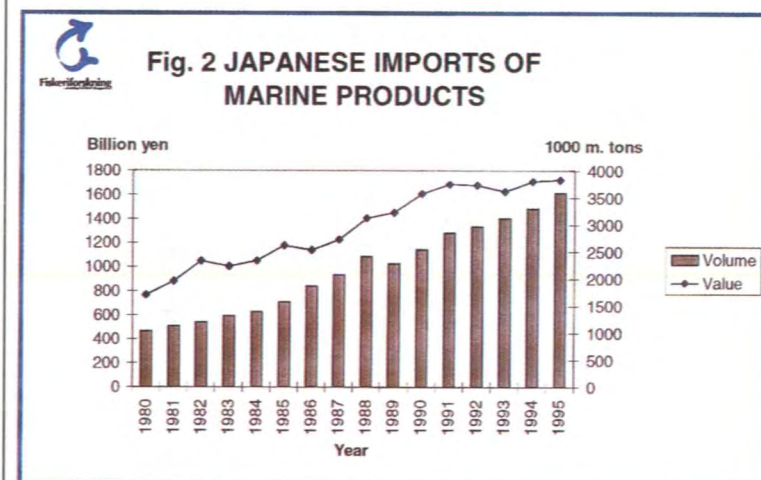
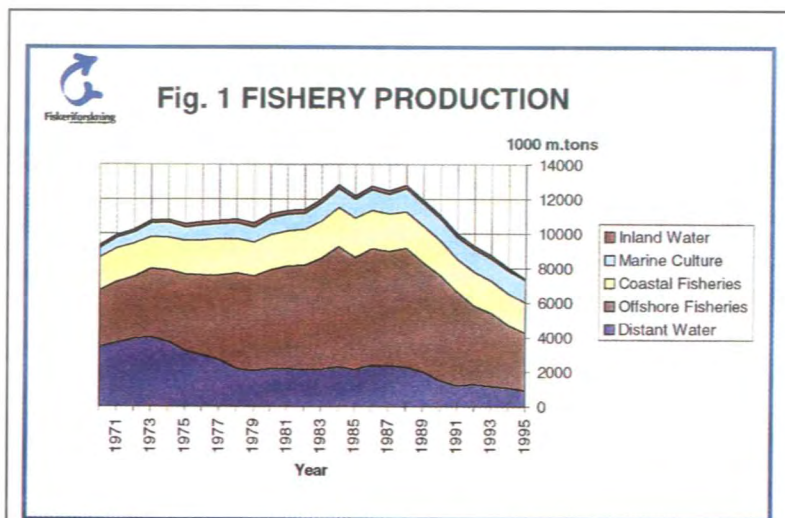
baserte anlegg er en viktig konkurrent. Til sist er det et faktum at lavkostland som Thailand og Kina i økende grad overtar selve foredlingsprosessen.

Fritt fall

– Løsningen for den torskebaserte hvitfisksektoren er imidlertid ikke like enkel som forklaringen på problemene. Når fiskeslag med «lavere kvalitet» klatrer opp stigen må vi klatre enda høyere. Hva må vi gjøre for å få dette til? Spurte Bjørn Erik Olsen.

Han tok for seg Japan som frem til slutten av 80-tallet var verdens ledende fiskerinasjon med en årlig produksjon på nærmere 13 millioner tonn. Etter 1898 har imidlertid produksjonen

Der torsk dominerte tidligere har rimeligere fiskeslag som alaska pollack og hade gjort sitt inn-tog. I tillegg har Russland økt sin eksport av hvitfisk – både torsk og alaska pollack. Relativt billig animalsk protein som kylling og svinekjøtt er en viktig konkurransefaktor og dessuten kan den økende tilførselen av laks spille en viktig rolle. Dessuten er det klinkende klart at fabrikkskip med sine lavere produksjonskostnader enn land-

vært i fritt fall og i fjor var det samlede volum ikke mer enn 7,5 millioner tonn. Årsaken er først og fremst at den japanske flåten gradvis er blitt utestengt fra andre lands 200-mils soner. Der- nest har det funnet sted et visst overfiske i hav- områdene rundt de japanske øyene. Til sist har naturlige temperatursvingninger ført til en reduksjon i de tradisjonelt store sardin- og makrellfiskeriene. Akvakultur har ikke kunnet kompensere for fallet i villfangsten på grunn av høyt kostnadsnivå og mangel på egnede lokalite- ter.

bewisst ønsker å kjøpe mer importert mat med bakgrunn i denne usikkerheten. Derfor er det svært viktig å fremme en nasjonal kvalitetsprofil for norsk fisk. Det er også en fordel at – i de tilfel- ler fisken er prepakket og merket med norsk opp- rinnelse – den har en skikkelig produktbeskrivel- se. Gjerne med en form for «kvalitetsgaranti» eller «sertifisering». En slik garanti kan indirekte fremmes ved at en anerkjent japansk produsent har sitt merke på produktet, sammen med den norske leverandøren. Dette er en fremgangsmåte som er vanlig i Japan, sa Olsen.

Hvitt fiskekjøtt

Mangelen på egen tilførsel betyr at Japan må dekke mer enn 50 prosent av råvarebe- hovet ved import. Japan reg- nes ikke for å være et viktig hvitfiskmarked i vanlig for- stand, men det betyr ikke at det ikke konsumeres mye hvitt fiskekjøtt. Konsumet av reker, Alaska pollack, surimi, skjellarer, krabbe, blekk- sprut, flatfisk, uer og torsk er over 3,5 millioner tonn for året. Imidlertid utgjør flatfisk, torsk og uer bare 10 prosent av dette, hevdet Olsen som mente at visse trender tydet på at yngre konsumenter i økende grad foretrekker hvite fiskeslag i stedet for feite. – Dette har sammenheng med at hvite fiskeslag har mindre kraftig fiskesmak, de er lette- re å skjære og tilberede, de gir mindre avfall og lukter mindre ved grilling. Ergo lig- ger mye av utfordringen i å tilby riktig type produkter – å kommunisere produktenes positive egenskaper til potensielle kjøpegrupper, mente Olsen.

Inngrodde preferanser

– Japanske konsumenter er kjent for å ha sterke inngrod- de preferanser for egenpro- dusert mat. Blant annet fore- trekker japanskfanget fisk fremfor norsk. En spørreun- dersøkelse som er gjort omkring oppfatninger av importert mat viser at mer enn 70 prosent av de spurte (4000 husmødre) bekymrer seg over mulige kjemikalier i mat som kommer fra andre land. Det er svært få som

Yngre generasjoner

Det er altså fortsatt muligheter for de beste i Japan. I følge Olsen er det japanske hvitfiskmarkedet stabilt og relativt satt. Magene er fulle og konkurransen hard. Det er dessuten ikke noen enkel sak å komme inn på markedet, blant annet som følge av importkvoter. Torskfisk – og hvitfisk er ikke produkter med høy status. Det er imidlertid godt betalende nisjer for torskfisk og hvitfisk av førsteklasses kvalitet og det er sannsynligvis muligheter for å utvikle flere nisjeprodukter. Importbehovet vil fortsatt øke fordi egenproduksjonen stadig blir mindre. I Japan finnes det ikke noe etablert marked for tradisjonelle frosne produkter og det er neppe noe å satse på for nye aktører. Markedet for melkesyrebehandlet fisk har på sin side stagnert. Dette er en tilberedelsesform der råvarekvaliteten ikke er avgjørende, tilpasset tidligere tiders tilførsel av medium kvalitet hvitfisk fra de nordlige regioner. Imidlertid er ferske prepakke produkter som kirimi av førsteklasses råvare meget interessant. Også sashimimarkedet kan være aktuelt. Men den største utfordringen er imidlertid å utvikle nye produkter myntet på yngre generasjoner. Dette gjelder retoruto – og mikrobølgeprodukter. Både sei, torsk, oppdrettskveite og steinbit – i tillegg til nye rekeprodukter – er interessant.

Ikke plass for døgnfluer

Bjørn Erik Olsen fremholdt at det krever et nært samarbeid med japanske produsenter og distributører dersom man skal satse på det japanske markedet. – Det kreves dessuten en innsats i markedsføring og produktutvikling. Det er ikke plass for døgnfluer. En rekke norske bedrifter arbeider nå tungt inne i Japan med laksefisk og makrell. Dette fofestet som er etablert bør kunne utnyttes også på hvitfisksektoren. Tidligere er det gjort en del forsøk på å utvikle en handel med sei. Dette fiskeslaget

er ikke underlagt importhindringene. Foreløpig har man tilnærmet seg de tradisjonelle tilvirkerne, som ønsker sei som et rimelig alternativ til blandt annet lysing, sa Olsen som selv hadde mest tro på kirimi-markedet, der man kan utnytte seien sunike ferskhetsgrad. – Det er faktisk også de som mener at sei er velsmakende som sashimi. Men problemet er først og fremst fargen. Mine erfaringer er at det i første rekke er distributørene og tilvirkerne som reagerer på fargen – i mye større grad enn sluttbrukerne, sa han.

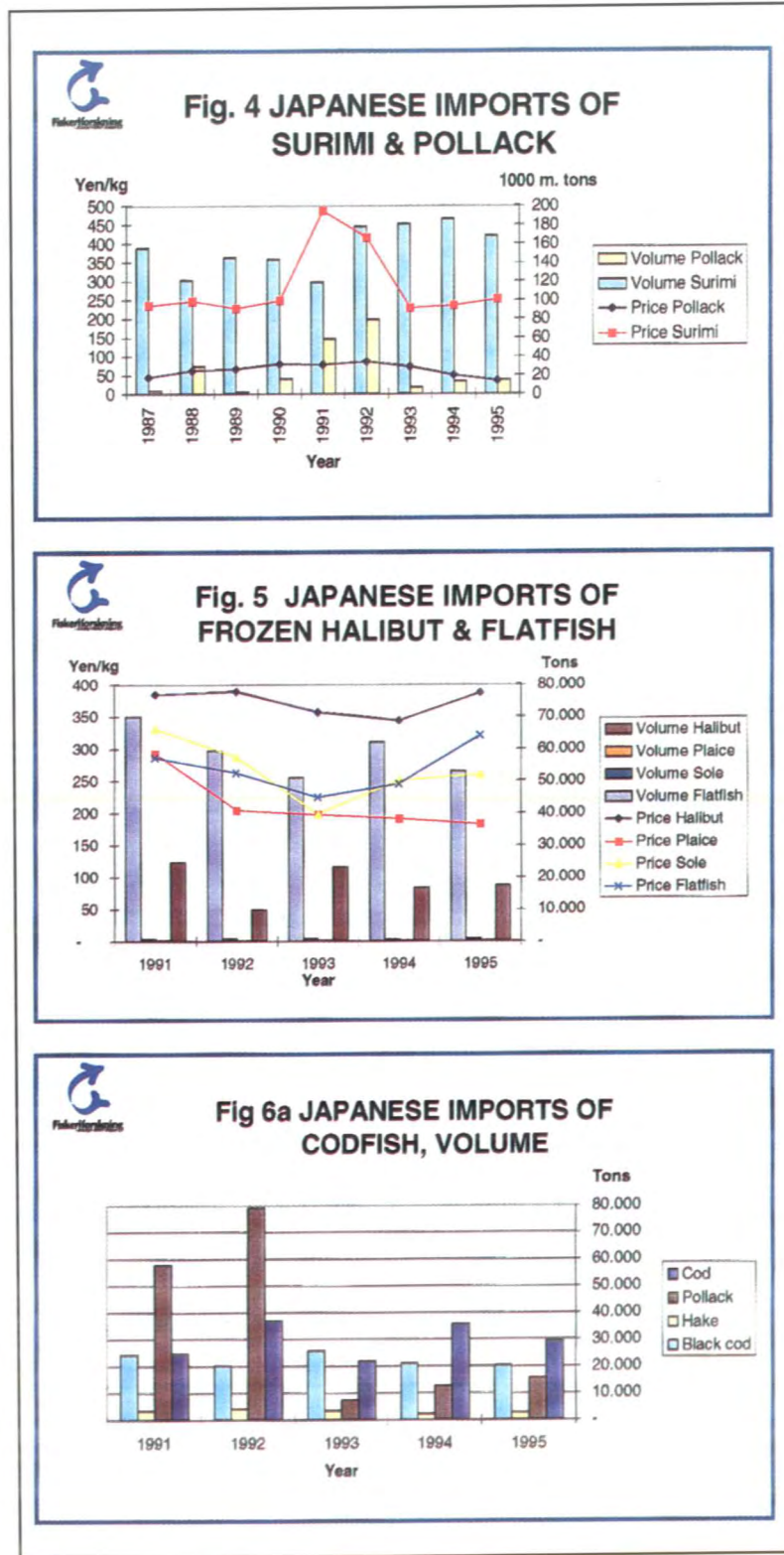

Fig. 9 YEARLY CONSUMPTION BY AGE

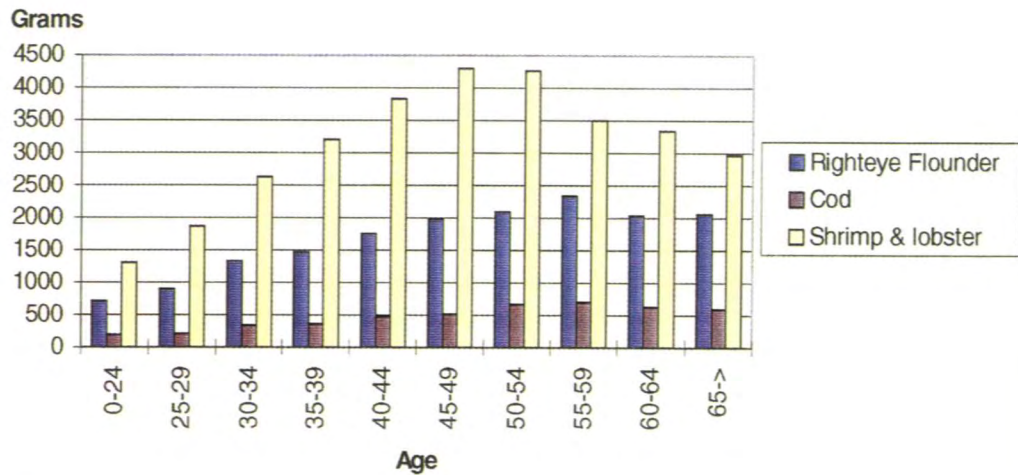
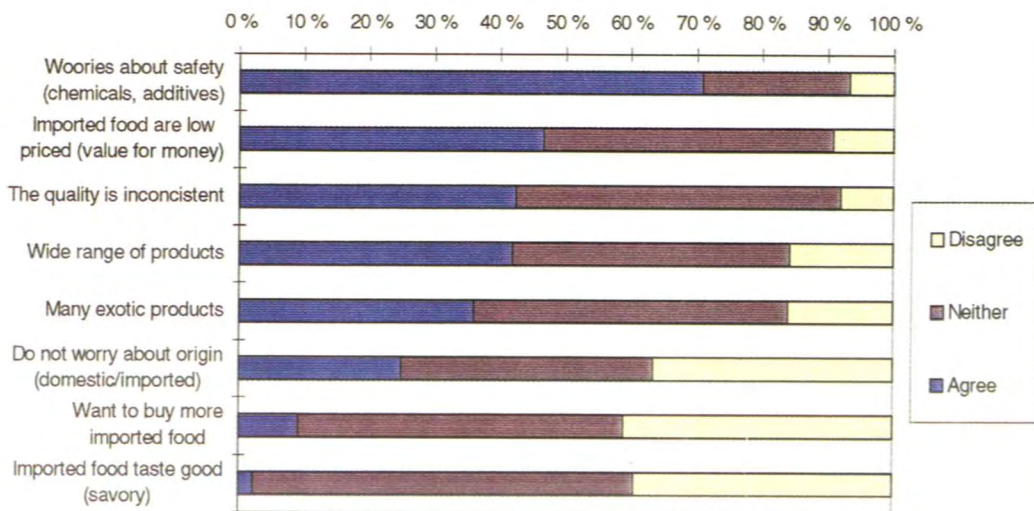

Fig. 10 ATTITUDE TOWARDS IMPORTED FOOD

Økende kinesisk etterspørsel

Når det gjelder Kina vil man ikke nå et forbruk pr. capita på nivå med Japan. Men med utgangspunkt i halvparten av dette vil landet ha behov for nesten 20 millioner tonn fisk og skaldyr i forhold til dagens situasjon. – Det er ikke tvil om at etterspørselen etter fisk i Kina vil stige kraftig i årene som kommer og Kina vil utvilsomt utvikle seg til å bli en dominerende fiskeimportør, til tross for økt egenproduksjon. Dette henger sammen med at denne egenproduksjonen er forholdsvis ensidig og

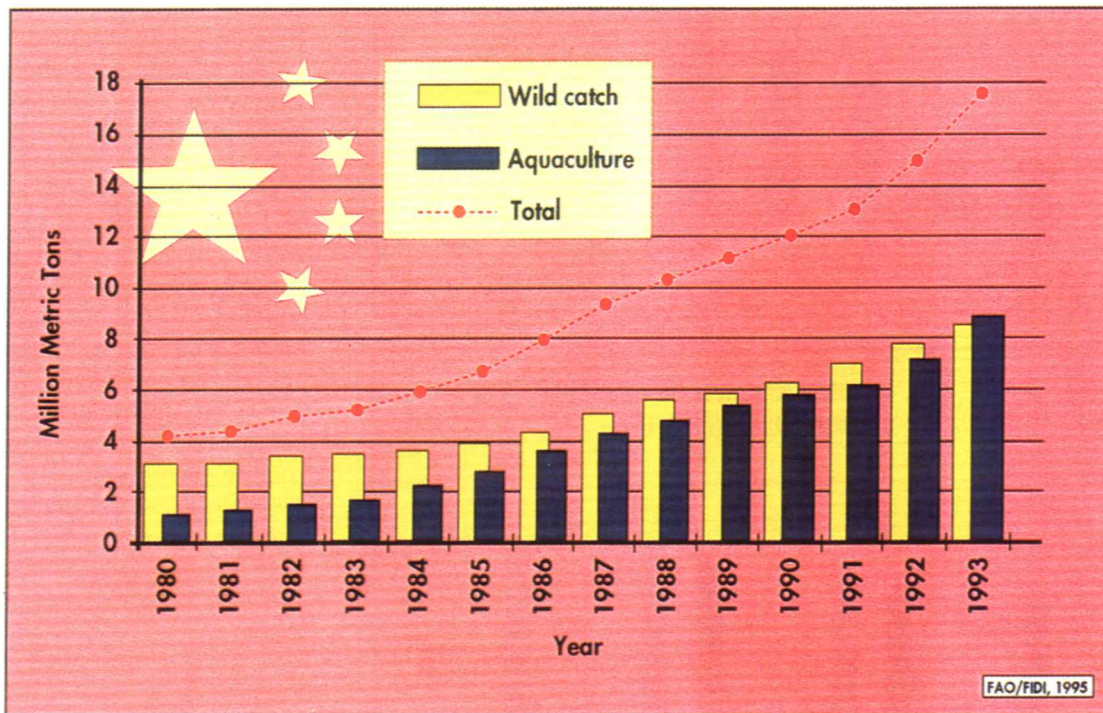
at de nye kjøpesterke befolkningsgruppene ønsker å kjøpe nye typer høystatusmat, mente Olsen.

Geografisk segmentering

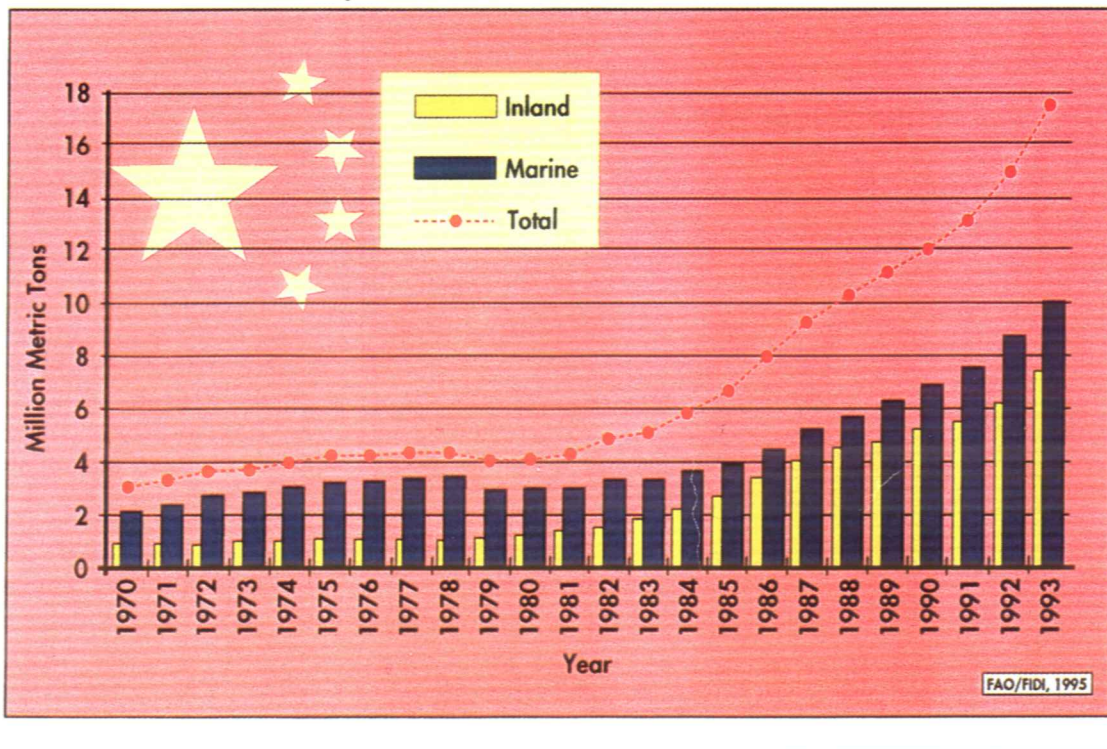
Han sa videre at det var viktig å segmentere markedet geografisk. Den mest interessante provinsen var etter hans mening Guangdong. Området har en sterk geografisk vekst, blant annet med innflytelse fra Hong Kong og de 65 millioner innbyggerne er blant de mest kjøpesterke i landet.

Fish Production of China

by Wild Catch and Aquaculture, 1980-1993

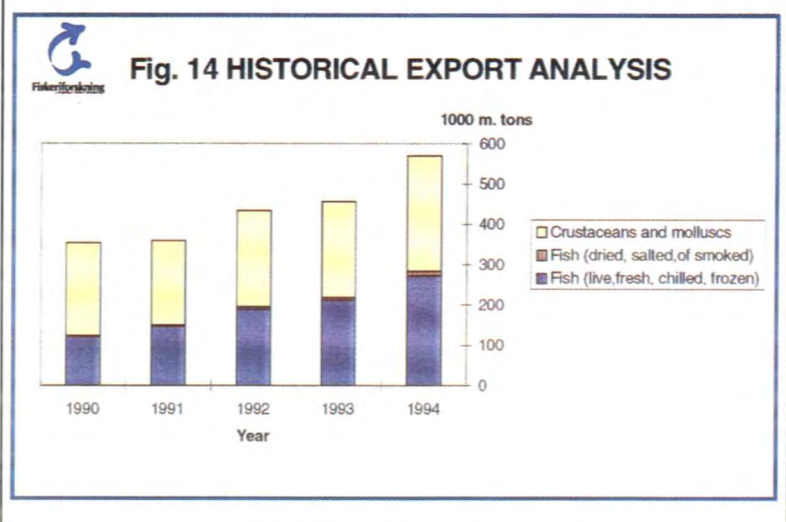
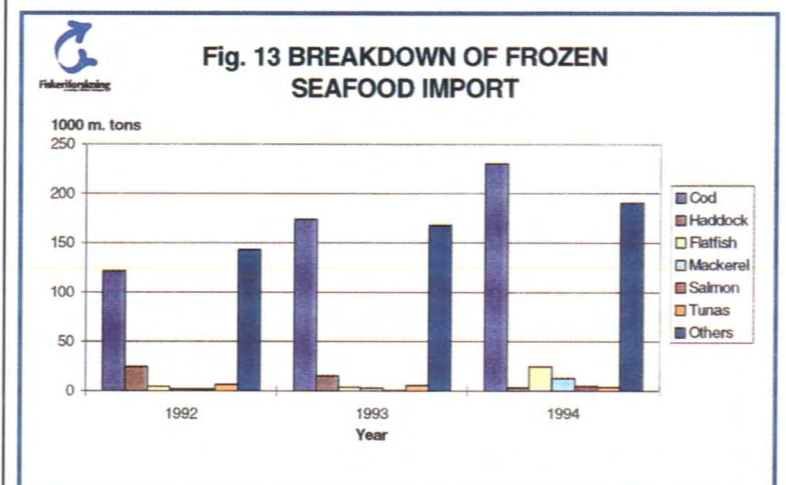
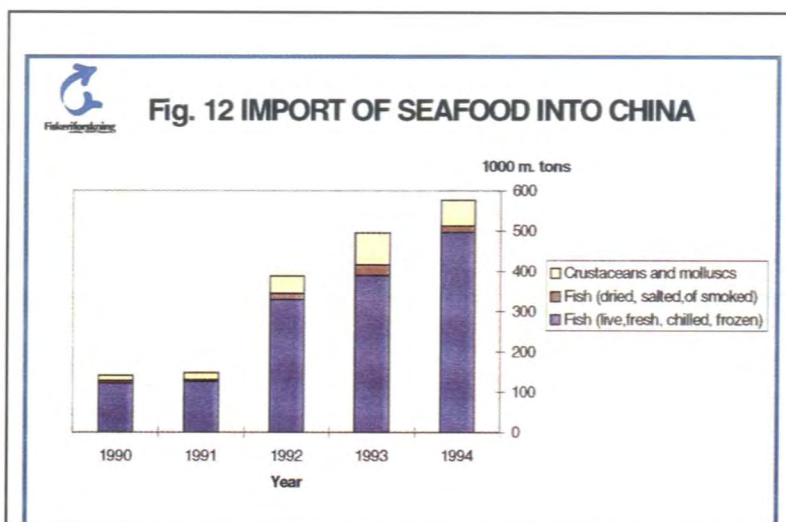

by Inland and Marine Production, 1970-1993

En gjennomsnittlig familie bruker 50 prosent av sitt budsjett til mat. De har en åpen holdning til nye retter og det årlige fiskeforbruket er i dag allerede 40 kilo pr. capita. Det er i første omgang to interessante mål for eksport til Kina; ett marked for høykvalitets statusmat. Alaska pollack, sei og

sild hører hjemme i den første gruppen. Det kunne også være interessant å forsøke å markedsføre lite brukte fiskeslag som gapeflyndre, isgalt og kolmule. Førsteklasse torsk, kaldtvannsrøker og edlere flatfisk hører hjemme i det andre hovedsegmentet, slo han fast.

tig å være tidlig ute og etablere en posisjon mens konkurransen fortsatt er lav. Dette er ikke minst muligheten til å etablere en høy status for produktene og få rikelig med hylleplass i et voksende antall supermarkeder. En annen viktig infallsport er vestlig inspirerte hoteller og restauranter. Bjørn Eirik Olsen mente at dem som virkelig ønsket å satse langsiktig i Kina, kan gå inn i joint-ventures med kinesiske samarbeidspartnere. – Halvfabrikata av egnet råstoff produsere i Norge, mens tilpasning og emballering foregår i Kina. Her bør et samarbeide direkte mot supermarkedene vurderes. Ved en slik satsing vil det utvilsomt være en fordel å ha flere ben å stå på innen hvitfisk, laksefisk og pelagisk fisk, sa Olsen.

To helt forskjellige markeder

Han konkluderte med at Kina og Japan var to diametralt motsatte markeder, i en helt forskjellig fase i økonomisk utvikling og med svært forskjellige preferanser og handelstradisjoner. Ingen av markedene er i dag store konsumenter av hvitfisk, men mulighetene er der. I Japan fortrinnsvis for høyt betalte nisjeprodukter og i Kina for bulkprodukter i tillegg til spesialprodukter. Men landene har det til felles at det kreves en langsiktig og tung markedsinnsats for å få skikkelig fotfeste. Og det kreves betydelig markedskompetanse og det

Flaskehalsen

Det er imidlertid et faktum at handel med Kina byr på en rekke mindre flaskehalsen. Usikkerheten er altså stor. Det blir bedre etterhvert som liberaliseringsprosessen går sin gang og det er derfor vik-

må utvikles et samarbeide med de riktige aktorene i disse landene.

FG Per-Marius Larsen

Beretningen om en varslet regnskapskontroll

(Radøy i Hordaland)

– Finn de nokke gale, kara, so ska' eg forlange pengane tilbake frå rekneskapsføraren min !

Tonen var helst humoristisk blant oppdretterne i Radøy kommune i Nordhordland som i løpet av en hektisk septemberuke fikk besøk av et team regnskapskyndige tjenestemenn fra Fiskeridirektoratet. Regnskapskontrollen var varslet på forhånd. Hensikten var heller ikke å avdekke uregelmessigheter – i denne omgang. Derimot opparbeidet teamet seg et nyttig erfaringsgrunnlag foran den utvidete kontrollvirksomheten som skal iverksettes i forbindelse med førkvoteordningen myndighetene innførte tidligere i år.

Det er nemlig klart at fiskerimyndighetene vil benytte seg av den lovfestede hjemmelen som blant annet åpner for innsyn i oppdretternes regnskaper når førkvoteordningen etter alt å dømme blir videreført fra årsskiftet.

Inntil videre utføres kontrollen med ordningen gjennom et samarbeid med fiskerisjefkontorene, som mottar månedlige oversikter med opplysninger om fôrforbruk, biomasse, utslakting og volum i bruk fra oppdretterne i sine respektive distrikter. Det innsamlede materialet blir deretter behandlet fortløpende ved hjelp av data, og forbruket av fôr blir avregnet på den førkvoten oppdretteren har til disposisjon. Opplysningene som blir samlet inn hos fiskerisjefene blir også oversendt Havbruksavdelingen i Fiskeridirektoratet sentralt som sitter på landsoversikten over samtlige konsesjoner som er i bruk.

Regnskapskontrollene som nå er under planlegging har som formål å sjekke at de opplysninger som oppdretterne gir fra seg samsvarer med de opplysninger som framkommer av driftsjournal og regnskap. Slik kontroll vil være aktuell dersom det foreligger mistanke om uregelmessigheter, eller de kan ha form av ren stikkprøvekontroll. Uansett var det behov for å foreta en prøverunde for å vinne praktiske erfaringer, forteller Knut Johnsen og Stig Mortensen ved Fiskeridirektoratets havbruksavdeling.

Når førkvoteordningen etter alt å dømme blir videreført etter nyttår, vil regnskapskontroll være en av metodene fiskerimyndighetene benytter for å avdekke eventuelle brudd på ordningen. Et team fra Fiskeridirektoratet (bildet) har nylig besøkt oppdrettere i Radøy kommune for å finne ut hvordan en slik type kontroll bør legges opp.

– Bakgrunnen for at Radøy ble valgt ut som prøvekommune var naturligvis den nære beliggenheten i forhold til direktoratet i Bergen. Samtidig gir kommunens sju konsesjonærer et bredt tverrsnitt av de ulike driftsformer som fins i næringa. Her fins oppdrettere med både en og flere konsesjoner og vi fant dem som kombinerer

oppdrett med slakteri og pakkeri. Rent regnskaps-teknisk fikk vi erfaring med såvel adskilte som integrerte regnskapsfunksjoner, sier de.

Prøvekontrollene ble varslet god tid i forveien. For ytterligere å markere at det i denne omgang var tale om en prøvekontroll, ble det tatt utgangspunkt i regnskapene for 1995. Og til tross for en viss skepsis ble teamet tatt godt i mot blant oppdretterne.

– Vi registrerte nok en viss undring fra enkelte over hva vi skulle bruke opplysningene til. Noen lurte naturligvis på hvorfor nettopp de var valgt ut. Etter en oppklaringsrunde var det imidlertid flere som også så en viss nytteverdi i at vi vurderte regnskapene, og ikke minst; se om våre beregninger stemte overens med deres egne beregninger, sier Johnsen og Mortensen.

– Og det gjorde de ?

– Stort sett, ja ! De fleste oppdretterne vi besøkte hadde den dokumentasjonen vi søkte

etter. Samtidig er det klart at dette var reviderte regnskaper for 1995. Når den reelle kontrollen kommer i gang på nyåret vil situasjonen naturligvis være anderledes. Rent praktisk er det derfor viktig at vi er mest mulig presise i vår søken etter dokumentasjon.

Kontrollteamet som har vært i sving på Radøy er i dag opptatt med å summere opp erfaringene fra prøverunden. Dette arbeidet vil ende opp i en praktisk mal for hvordan kontrollene bør gjennomføres. Umiddelbart etter at dette er gjort legges det opp til en «kunnskapsoverføring» til Rettledningstjenesten, som skal stå for den praktiske gjennomføringen av regnskapskontrollene hos oppdretterne langs kysten.

FG Dag Paulsen

Fôrkvoteordningen

Forskriften om produksjonsregulerende tiltak for oppdrett av laks og ørret fastslår at formålet med ordningen er å bidra til en balansert og bærekraftig utvikling i oppdrettsnæringen.

Forskriften slår videre fast at det i perioden 1. mars 1996 til og med 31. desember er tillatt å bruke inntil 43 tonn tørrfôr pr. 1 000 m³ konsesjonsvolum eller 30 tonn fôrmel pr. 1 000 m³ konsesjonsvolum ved bruk av våtfôr/mykfôr.

Det understrekes at konsesjonsinnehaver har plikt til å gi de opplysninger som fiskerimyndighetene finner nødvendige for å kontrollere at forskriften blir fulgt. Det innebærer at det kan kreves innsyn i, og utlevering av de ansvarliges regnskaper.

Ved overtredelse av forskriften kan det ilegges tvangsmulkt. Tvangsmulktens størrelse er kr 75 000 pr. påbegynt 10 tonn brukt tørrfôr eller påbegynt 7 tonn fôrmel over fôrkvoten.

Trålerne får rederikvote

Fiskeridepartementet har ved endring av forskrift om regulering av trålfiske etter torsk og hyse nord for 62 grader nord bestemt at det skal innføres rederikvoter. En slik kvote kan tildeles ett eller flere fartøyer på grunnlag av at et annet fartøy midlertid tas ut av fiske. Rederikvote kan tildeles når uttatt og gjenværende fartøy tilhører samme rederi, eller når flere samarbeidende rederier tar ut et fartøy.

Rederikvoten kan tilsvare en hel fartøyskvote, eller deler av en fartøyskvote, alt etter om det fartøyet som midlertidig er tatt ut av fiske og som danner grunnlag for rederikvoten, har fisket noe av sin kvote. Samarbeid mellom rederier må skje innen regioner. Adgangen til å fiske rederikvoten er begrenset til 1996.

Mot kollaps i Nordsjøen

(Oslo) Skal vi tyde signala frå ein del havforskarar som møttest til «Føre var»-seminar i Oslo i september, er klokka vel 12.00 for dei fleste kommersielle fiskeslag i Nordsjøen. Utgangspunktet synes å vera greitt: Nordsjøsild, nordsjømakrell og alle kvitfiskbestandar er på eit historisk lågt nivå. Problemet blir det opp til forvaltinga i Noreg og EU å løyse.

nordsjøsild ikkje vaks, men tvert om – på full fart nedover. I 1991 vart gytebestanden rekna til 1,45 millionar tonn. Tre år seinare, i 1994, vart den estimert til under MBAL. Havforskarane innsåg at dei hadde tatt feil tre-fire år seinare.

– ACFM (Advisory Committee for Fishery Management) i ICES (International Council for Exploitation of the Seas) meinte nedgangen var eit eingongstilfelle og trudde biomassen igjen ville ta seg over MBAL. Det herska stor usikkerheit fordi vi ikkje kan stola på fiskeristatistikkane og fiskeri som ikkje blir kontrollert. Statusen i dag er ein bestand av nordsjøsild som ligg langt under sikre biologiske grenser, sa Reidar Toresen.

I fylgje Toresen er mykje av årsaka til denne begredelege situasjonen at uttaket av yngel er dramatisk høgt. I 1991 vart det rekna med at 58 prosent av fangstene var yngel. Opp gjennom byrjinga av dette tiåret har andelen av yngel stige jamnt og trutt for å nå ein topp i 1994 med 84 prosent yngel i totalfangsten. I 1995 var andelen 68 prosent yngel, og dette året vert andelen rekna til 77 prosent. Denne dramatiske situasjonen har ført til halvering av kvotane for Noreg og EU. Toresen kritiserte forvaltninga for at den reagerte for seint, men roste den samstundes for dei tiltak som no er sett i verk. Målet er å redusere dødelegheita med 2/3.

Botnfisk

Den britiske forskaren Robin Cook frå Marine Laboratory i Aberdeen tok for seg dei viktigaste kvitfiskbestandane som torsk, sei, hyse og kviting.

Fiskeridepartementet og Havforskningsinstituttet arrangerte i september eit to-dagars seminar med tittelen: «Føre-var- prinsippet i forvaltinga av Nordsjøfiskeria». Seminaret er ei oppfølging av Ministerkonferansen om vern av Nordsjøen i Esbjerg i fjor, og eit skritt mot Ministerkonferansen i Bergen i mars neste år.

Situasjonen er kort denne:

Nordsjøsild

Havforskar Reidar Toresen ved Havforskningsinstituttet i Bergen opna med litt sjølvkritikk fordi biologane trudde på ein vaksande bestand. Bestanden i 1990 var godt over minste biologiske sikre grense (MBAL – Minimum Biological Accepted Level), som er sett til 880.000 tonn. På byrjinga av 90-talet vart havforskarane klår over at bestanden av

Fiskeriaktiviteten i Nordsjøen må kuttast for å berga fleire viktige fiskebestandar, meiner havforskarane. (Illustrasjonsfoto)

Kort oppsummert er situasjonen dramatisk for torsk, sei og hyse, medan situasjonen for kviting er meir stabil og ikkje like urovekkande.

– Dødelegheita for torsk i Nordsjøen stig raskt og bestanden går mot total kollaps. Det same gjeld hyse, medan seien har mindre dødelegheit, men dårleg rekruttering. Gytebestanden for torsk i Nordsjøen er i dag rekna til 57.000 tonn. Dette er det lågaste talet som er registrert. For botnfisk er dette ein deprimierende situasjon, bortsett for kviting, sa Cook.

Cook gav fylgjande råd til forvaltinga, henholdsvis i Noreg og EU:

– La torskene få avgjere kva slags reguleringar som skal gjennomførast på alle område i Nordsjøen. Skal vi ha torsk i Nordsjøen i framtida må den vernast.

Tobis

I Nordsjøen blir det drive eit utstrakt industrifiske og tobis er den viktigaste arten, mellom anna som hovudingrediens i oppdrettsfor. Det skal visst ikkje herska nokon umiddelbar fare for kollaps for bestanden av tobis. Men havforskar Henrik Gislason

ved Danmarks Fiskeriundersøkelser retter likevel ein peikefinger mot å vera for optimistisk på vegne av tobis, – eller andre industrifiskeslag.

– Det eksisterer ikkje noko «føre var»- prinsipp for tobis. Vi veit lite om bestanden og vi kan bli tatt på senga, sa Gislason og stilte spørsmålet om kva slags råd forskarane kan gje med så lite kunnskap?

Det er Noreg og EU som forvaltar fiskeressursane i Nordsjøen. Fleire deltakarar på seminaret peikte på at ulike forvaltingsregimer har negativ effekt på ressursituasjonen. Særleg vart det peika på EUs utkastreglar. Kwart år kastar EUs fiskeflåte tusenvis av tonn med fisk i havet og dette blir ikkje registrert og inngår dermed ikkje i fiskeristatistikkane. Nordsjøen er eit verdas mest produktive havområde, artsomfanget er stort og det er uråd å drive eit reint selektivt fiske. Dette gjer at, spesielt trålarane, får bifangster som ikkje blir registrert.

FG Olav Lekve

Åpent brev til miljøvernministeren:

Oppdretts-Norge er ingen drittsekk

Du finner knapt ivrigere miljøvernere enn fiskeoppdretterne. Forklaringen er enkel – bare drittsekker skiter i eget reir.

Skal du leve av naturen, tar du vare på den. Oppdrett er arbeid med miljøet, ikke mot det. Oppdretterne har oppnådd mye, og ønsker seg mer. Derfor vil vi alltid være på Miljøverndepartementets side i miljøkampen.

Frisk som en fisk

Av mennesker og husdyr er laksen den friskeste, og den som bruker desidert minst medisin. Norsk oppdrett produserer nå like mye fisk som landbruket leverer kjøtt, og medisinbruken går mot null. En viktig årsak til denne gledelige utviklingen er at hver eneste en av de ca. 100.000.000 (et hundre millioner!) fiskene vi setter i sjøen blir vaksinert mot flere sjukdommer. Det blir en del sprøytestikk!

Bærekraftig og utrolig effektiv

Ingen matproduksjon er like arealeffektiv som fiskeoppdrett. Av 21 347 km kystlinje bruker de 730 oppdrettsanleggene 73 km. Arealet tilsvarer ferdeparten av den nye hovedflyplassen på Gardermoen. Bare en liten del av potensialet er i bruk. Derfor er kysten en av våre aller viktigste ressurser.

Laks utnytter føret bedre enn noe annet husdyr. Gjennomsnittet nærmer seg en kilo fisk av en kilo fôr. I forsøk har vi vært nede i 0,6 – en kilo fisk av seks hekto fôr! Dette er verdens mest effektive husdyrproduksjon, og den klart

beste utnyttelsen av fôrressursene.

Holder på verdiene

En rømt fisk er en verdiløs fisk for oppdretteren. Fiskeridirektoratet melder at én fisk av 1000 stakk av i fjor. Året før var det fire av tusen. Havarier er sjeldne, mærene er sterke nok til å tåle en nyttårsorkan. Oppdretterne er fornøyd med utviklingen, men ikke med antallet, og arbeider for å redusere det ytterligere.

Forskerne er ikke enige om konsekvensene av rømmingen. Noen sier det forstyrrer villaksen, andre sier det skjer lite eller ingenting. Uansett er de to i så nær slekt at de har felles oldeforeldre. Dagens oppdrettslaks er fjerde avlsgenerasjon etter stamfisk som ble fanget i norske elever.

Fiskeoppdrett vil vokse, og er fullstendig klar over at det må skje på naturens premisser. Det er ganske enkelt de beinharde kravene til lønnsomhet som gjør at helse og miljø må bli enda bedre. På Nutreco og Skrettings internasjonale konferanse AquaVision 96 i Stavanger 13.–14. november, vil oppdrettere, beslutningstakere, politikere, finansfolk, forskere, miljøvernere og journalister fra hele verden diskutere fremtiden for en av de mest spennende næringene som finnes. Du og alle andre miljøforkjempere er velkommen dit.

Med vennlig hilsen
T. Skretting AS
Ingvald Løyning
Adm. direktør

Fornøyde utstillere ser bare ett skår i gleden:

Nor-Fishing i Trondheim i ferd med å vokse seg for stor?

– En suksess ! Fiskerirettleder i Vågan, Jan Bjarne Eilertsen, er strålende fornøyd med resultatet etter at kommunen i år for første gang har vært representert med egen «Lofotstand» på fiskerimessa i Trondheim. Vågan kommune og ialt femten bedrifter fra kommunen slo seg i år sammen for å markere fiskerinæringa i regionen.

Under mottoet «Fiskerisenter i 1 000 år» ville Vågan profilere seg som med framtidsrettet fiskerikommune med dype historiske røtter.

– Vi er i dag den fjerde største fiskerihavn i landet, og den desidert største i Nord-Norge målt i landa kvantum. Ja, til og med større enn Vesterålen ! Det vi ønsker å fortelle er at dersom du ønsker å investere i fiskerinæringa, så er Vågan og Lofoten det rette stedet, understreker Eilertsen.

Fiskerirettlederen har vært en sentral pådriver for å få til fellesstanden for Vågan under messa i Trondheim. Endelig klarsignal kom for halvannet år siden. I planprosessen har det vært lagt stor vekt på at standen i første rekke skulle reflektere det fiskerirelaterte næringslivet i kommunen.

Kommunen og fylkeskommunen har i første rekke deltatt som pådriver. Deltakelsen i år ses som et prøveprosjekt, der målsettingen på sikt er å markedsføre hele Lofot-regionen under samme paraply.

– Responsen fra publikum og deltakere har vært enorm, og det er liten tvil om at vi har lyktes. Dagene på standen har blitt lange, men det hele har vært lystbetont, forsikrer Jan Bjarne Eilertsen, og konstaterer at antallet kvadratmeter Lofot-stand nok må økes betraktelig ved neste korsvei.

Det spørs !

Årets fiskerimessa i Trondheim slo – vi hadde nær sagt som vanlig – alle tidligere rekorder målt i antall utstillere og besøkende. Omlag 26 000 besøkende gjestet messeområdet på Nidarø de dagene utstillingen varte.

Ja, så stor oppslutning har etterhvert fiskeri- og

– Lofotsatsinga under årets fiskerimessa har vært en suksess, konstaterer fiskerirettleder Jan Bjarne Eilertsen i Vågan. Spørsmålet er imidlertid om Lofoten får oppfylt sine ønsker om større plass på neste messe !

oppdrettsmessene i Trondheim fått at styreformann Hallstein Rasmussen og direktør Odd Berg på den oppsummerende pressekonferansen den siste dagen måtte konstatere at grensen for fortsatt vekst ser ut til å være nådd !

Nor-Fishing '96 la i år beslag på absolutt hele

arealet som står til disposisjon på Nidarø. Og vi som har deltatt på messa i Trondheim noen år, har forlenget reservert rom til neste års arrangement.

– Jeg velger å se det positive også i dette, og tar det som et kompliment til Nor-Fishing at folk velger å komme hit selv om de må overnatte enten på Oppdal eller Levanger. Det viser hvilken status arrangementet har oppnådd, sa Hallstein Rasmussen.

Han mente forøvrig at man foran neste messe

må se nærmere på kommunikasjonsproblemene til og fra Nidarøhallen.

– Trafikken korker seg i enkelte perioder, spesielt når messeområdet åpner og stenger. De ansvarlige på dette feltet i Trondheim kommune må se nærmere på om det finnes løsninger på dette problemet, slik at vi får bedre flyt i trafikken, sa han.

FG Dag Paulsen

Kvalitetsprisen til Tromsø Reker

Tromsø-bedriften Tromsø Reker AS mottok Fiskeridirektoratets Kvalitetspris 1996 under en tilstelning under Nor-Fishing messen i Trondheim i august.

Bedriften som på denne måten ble hedret av fiskeridirektøren ble etablert så sent som i 1991 og produserer frosne pillede reker. Omlag femti personer er sysselsatt i bedriften.

– Det er bedriftens målbevisste arbeid mot høy kvalitet som er hovedbegrunnelsen for utmerkelsen. Målsettingen har vært å produsere reker som tilfredsstillende den mest kritiske kunden. For å etterleve målsettingen har bedriften investert betydelige beløp i moderne produksjonsanlegg, kvalitetssikringsystemer og ansettelse av egen kvalitetsledelse, heter det i begrunnelsen for utnevnelsen.

Tromsø Reker AS, som er 100 prosent eid av Arvid Nergård AS i Senjåhopen, kan ifølge fiskeridirektøren stå som et forbilde for bransjen.

Markedet stiller stadig strengere krav til kvalitet, og skikkelig dokumentasjon blir stadig mer vanlig ved eksport av sjømatprodukter. Tromsø-bedriften innførte i 1993 egenkontrollsystem basert på HACCP-standarden. Fiskeridirektøren mener at bedriften representerer de kvalitetene som er ønskelig når det gjelder behandling av råstoff og gjennomføring av forskriftsmessig hygiene, orden, bygningsmessig standard og produktkvalitet.

Disponent Hermod Berg i Tromsø Reker AS delte på sin side umiddelbart prisen med sine ansatte.

– Alle står på for å sikre kvaliteten på produktet. Forøvrig vil jeg oppfordre direktoratets folk til å være enda strengere i kontrollen! Dere kan gjerne slå til både oftere og hardere enn dere gjør i dag, sa han.

Disponent Hermod Berg tok imot årets kvalitetspris på vegne av Tromsø Reker AS. Han kvitterte med å anmode Fiskeridirektoratet om å være enda strengere i sin kvalitetskontroll! (Foto: Dag Paulsen)

Avfallsbehandling og miljø

BJUGN INDUSTRIER A/S

7160 Bjugn.
Tlf: 72 52 85 40 – Fax: 72 52 80 58

AKVAPLAN-NIVA AS

Postboks 735 – 9001 Tromsø
Tlf: 77 68 52 80 – Fax: 77 68 05 09

Avl- og stamfiskstasjoner

AKVA GEN A/S

Postboks 217 – 6601 Sunndalsøra
Tlf: 71 69 26 33 – Fax: 71 69 02 92

Bank og forsikring

CHRISTIANIA BANK OG KREDITKASSE

Forretningsområde Fiskeri
Postboks 124 – 6001 Ålesund
Tlf: 70 11 26 00 – Fax: 70 12 00 63

DEN NORSKE BANK

Fiskeriseksjonen
Lars Hillesgate 30 – 5020 Bergen
Tlf: 55 21 10 00 – 55 21 18 92 – Fax: 55 21 16 40

STATENS FISKARBANK

Hovedkontor:
Postboks 4100 Dreggen
5023 Bergen
Tlf: 55 31 18 70 – Fax: 55 32 16 18
Avd. Ålesund:
Postboks 618 – 6100 Ålesund
Tlf: 70 12 44 91 – Fax: 70 12 42 73
Avd. Bodø:
Postboks 63 – 8001 Bodø
Tlf: 75 52 83 06 – Fax: 75 52 61 99
Avd. Tromsø:
Postboks 423 – 9001 Tromsø
Tlf: 77 68 15 87 – Fax: 77 65 70 85

Data

MARITECH SYSTEMS A/S

6533 Kårvåg
Tlf: 71 51 73 00 – Fax: 71 51 73 99
Kristiansund: Tlf: 71 58 43 00
Harstad: Tlf: 77 06 21 61
Bodø: Tlf: 75 52 59 50
Tromsø: Tlf: 77 67 26 30

Dieselmotorer og rep.veksted

ALPHA NORD AS

Postboks 2037 – 9002 Tromsø
Tlf: 68 80 86 – Fax: 77 68 81 04

Elektro – mekanisk

BRØDRENE LARSEN A/S

Damsgårdsgt. 131 – 5031 Laksevåg
Tlf: 55 34 40 80 – Fax: 55 34 40 28

Emballasje og fiskekasser

BRØDR. SUNDE A/S

Postboks 8115 – Spjelkavik
6022 Ålesund
Tlf: 70 14 29 00 – Fax: 70 14 34 10

DYNOPLAST – Dynomar

9350 Sjøvegan
Tlf: 77 17 27 70 – Fax: 77 17 27 80

NORPAPP INDUSTRI

Postboks 93 – 5260 Indre Arna
Tlf: 55 24 05 92 – Fax: 55 24 12 19

PETERSON RANHEIM A/S

7053 Ranheim
Tlf: 73 57 15 11 – Fax: 73 57 41 92

Fiskeforedling og eksport

HALLVARD LERØY A/S

Bontelabo 2 – 5003 Bergen
Tlf: 55 21 36 50 – Fax: 55 21 36 32

HYDRO SEAFOOD SALES AS

Bontelabo 2 – 5003 Bergen
Tlf: 55 54 72 00 – Fax: 55 32 41 41

NORWAY ROYAL SALMON A/S

Postboks 2608 - 7001 Trondheim
Tlf: 73 92 99 40 – Fax: 73 53 21 01

Fiskehelse

ALPHARMA

AQUATIC ANIMAL HEALTH DIVISION
Harbitzalleen 3 – 0275 Oslo.
Tlf: 22 52 90 75 – Fax: 22 52 90 80

INTERVET NORBIO

Thormøhlensgate 55 – 5008 Bergen
Tlf: 55 54 37 50 – Fax: 55 96 01 35

Fiskeutstyr

NOTHUSET A/S

Havnegaten 11
Postboks 216 – 8801 Sandnessjøen
Tlf: 75 04 06 16 – Fax: 75 04 10 49

Fôr

STORMØLLEN

Postboks 44 – 5270 Vaksdal
Tlf: 56 59 47 00 – Fax: 56 59 49 99
Regionskontor Trondheim:
Tlf: 73 52 82 00 – Fax: 73 51 17 06

Foredlingsutstyr

BAADER

Postboks 143 – 1360 Nesbru
Tlf: 66 84 59 50 – Fax: 66 84 79 81

BRAMASKIN A/S

Postboks 143 – 1360 Nesbru
Tlf: 66 84 59 50 – Fax: 66 84 79 81

FI – MA TRADING A/S

6523 Frei
Tlf: 71 52 34 62 – Fax: 71 52 35 55

Fôringssystemer

AKVA A/S

Postboks 271 – 4341 Bryne
Tlf: 51 48 52 00 – Fax: 51 48 54 01

Forskning

FISKERIFORSKNING

Postboks 2511 – 9002 Tromsø
Tlf: 77 62 90 00 – Fax: 77 62 91 00

Konsulenter

ADMINISTRASJON OG LEDELSE I

FISKERIN/ERINGEN A.S. (ALF)
Kongensgt. 11 – 6002 Ålesund
Tlf: 70 13 03 30 – Fax: 70 13 03 40

AKVAPLAN-NIVA A/S

Postboks 735 – 9001 Tromsø
Tlf: 77 68 52 80 – Fax: 77 68 05 09

Kulde og varme

KOLBERG, CASPARY MASKIN A/S

Postboks 6393 Etterstad – 0604 Oslo
Tlf: 22 67 30 23 – Fax: 22 68 92 41

Merder og nøter

BØMLO CONSTRUCTION SERVICES A/S

Postboks 44 – 5440 Mosterhavn
Tlf: 53 42 63 02 – Fax: 53 42 65 08

NOTHUSET A/S

Havnegaten 11
Postboks 216 – 8801 Sandnessjøen
Tlf: 75 04 06 16 – Fax: 75 04 10 49

PROCEAN

Nordnesboder 3
Postboks 1722 – 5024 Bergen
Tlf: 55 32 70 10 – Fax: 55 32 70 22

Service – vedlikehold

MARITIM MONTAGE

Postboks 41 – 5035 Bergen-Sandviken
Tlf: 55 94 04 02 – Fax: 55 94 03 00

DØGNVAKT

Skipsverft og rep.verksted

WÄRTSILÄ PROPULSION

5420 Rubbestadneset
Tlf: 53 42 35 00 – Fax: 53 42 35 05

AAS MEK. VERSTED A/S

6390 Vestnes
Tlf: 71 18 94 00 – Fax: 71 18 09 08

Tanker og kar

BIA MILJØ A/S

5328 Herdla
Tlf: 56 14 68 40 – Fax: 56 14 68 68

DYNOPLAST – Dynomar

9350 Sjøvegan
Tlf: 77 17 27 70 – Fax: 77 17 27 80

STRANDVIK PLAST A/S

5673 Strandvik
Tlf: 56 58 48 54 – Fax: 56 58 48 99

Transport

NORWEGIAN AIR CARGO

Postboks 65 – 1324 Lysaker
Tlf: 67 53 17 20 – Fax: 67 53 34 80/67 53 39 73

Utstyslev. oppdrett og fiskeri

SEILMAKER IVERSEN AS

Skuteviksboder 17 – 5035 Bergen-Sandviken
Tlf: 55 31 48 40 Fax: – 55 31 46 25

5110 – Frekhaug.

Tlf: 56 17 84 00 – Fax: 56 17 76 80

Vekt/veiesystemer

BERKEL SCANVEKT A/S

Lørenfare 1B – 0580 Oslo
Tlf: 22 63 11 66 – Fax: 22 63 11 26
Salgskont.: Narvik Tlf: 76 92 22 08
Ålesund, tlf: 70 14 93 90

MARITECH SYSTEMS A/S

6533 Kårvåg.
Tlf: 71 51 73 00 – Fax: 71 51 73 99
Kristiansund: Tlf: 71 58 43 00
Harstad: Tlf: 77 06 21 61
Bodø: Tlf: 75 52 59 50
Tromsø: Tlf: 77 67 26 30

Verneutstyr

CENTER-PLAST A/S

8056 Saltstraumen
Tlf: 75 58 70 10 – Fax: 75 58 70 00

Når enden er god...

Bare rask og resolutt inngripen fra pressesjef Leif Magnar Øveraas avverget det som kunne blitt en riktig stygg mediajippo i forbindelse med den offisielle åpningen av årets Nor-Fishing messe i Trondheim. I stedet fikk historien, som involverte hele Trondheims «superloddselger» Sverre Pedersen og vår alles kong Harald, en slutt helt i tråd med tradisjonell, norsk eventyrkunst: Den endte lykkelig!

Alvorsstemt og ikledd sin fineste stas avventet Redningsselskapet Sverre Pedersen (64), i likhet med et nær sagt fulltallig norsk pressekorps, kong Haralds sorti fra Nidarøhallen etter at kongen hadde foretatt den offisielle åpningen av messen. Kongevennen Sverre Pedersen hadde på eget initiativ planlagt å overrekke Harald en modell av ei tidligere redningsskøyte som bar kong Olavs navn.

Og fordi kongens nærvær drøyde ut, fikk Pedersen rik anledning til å svare på spørsmål fra takknemlige journalister og fotografer som umiddelbart ensen en litt mer spennende vinkling på et oppdrag som i utgangspunktet kunne fortone seg rutinemessig.

Men da kongen omsider ankom og overspente sikkerhetsvakter – sikkert i tråd med sine sikkerhetsrutiner – raskt og effektivt sørget for å skysse en inte-

tanende kong Harald inn bakdøren i den ventende bilen samtidig som de bryskt avviste alle forsøk fra en forfjamsset Sverre Pedersen på å få et innsmett, ja, da fikk historien et anstrøk av «human touch» som rett og slett fortonte seg helt uimotståelig.

For før noen knapt fikk sukk for seg kunne surrende fjernsynskameraer og lynende blitzere fange opp bildet av kongens kortesje i det den forsvant i menneskemylderet og etterlot seg en gråtkvalt loddselger som sto ordløs og fortvilet tilbake, bare akkompagnert av iltre fyrop fra sjokkerte, omkringstående publikummere.

Men så endte altså historien, som kunne ha skapt en stygg ripe i nordmenns bilde av folkekongen (og kanskje også i Nor-Fishings omdømme?) godt. Pressesjef Øveraas kunne raskt konstatere at hverken kongen eller hans sikkerhetsstab var blitt informert om Pedersens initiativ. Like raskt ble det organisert en egen politieskorte der Sverre Pedersen ble fraktet fra Nidarøhallen til Erkebispegården hvor kongen og hans følge var samlet til lunsj.

Og etter lunsjen fikk loddselger Pedersen fra Redningsselskapet overbrakt sin gave til en smilende og imøtekommende kong Harald som også tok seg tid til en prat. Også denne gang for åpent kamera.

JG Dag Paulsen

...er allting godt. Det så en stund stygt ut etter at Sverre Pedersen ble bryskt avvist av kongens sikkerhetsfolk etter den offisielle åpningen av årets fiskerimesse i Trondheim. Men for Sverre Pedersen og alle oss andre fikk historien en lykkelig slutt. (Foto Dag Paulsen)

Nye «Breiflabber» utnevnt i Trondheim

Fiskeridirektoratets pris for god saklig fiskerijournalistikk, «Den Gyldne Breiflabb», er i år tildelt redaktør Harald Normann i tidsskriftet *Fisk, industri og marked*, utgitt av Fiskerieringens Landsforening (bladet het inntil nylig Norsk Fiskeindustri). Han mottok prisen, som består av diplom og slips, sammen med journalist Tom Uray i *Fishing News International*.

Den høytidelige prisutdelingen ble som vanlig foretatt av fiskeridirektør Viggo Jan Olsen under den årvisse pressemiddagen i forbindelse med fiskerimessen i Trondheim.

Stolte, nyopptatte medlemmer i Fiskeridirektorens høye orden «Den gyldne Breiflabb» under tilstelningen i Trondheim i august: Redaktør Harald Normann i bladet «Fisk» med slips og diplom til venstre og redaktør Martin Gill i *Fishing News International* på vegne av sin journalist Tom Uray som var forhindret fra å komme. De to prisvinnerne flankeres av kontorsjef Sigbjørn Lomelde og fiskeridirektør Viggo Jan Olsen. (Foto: Dag Paulsen).

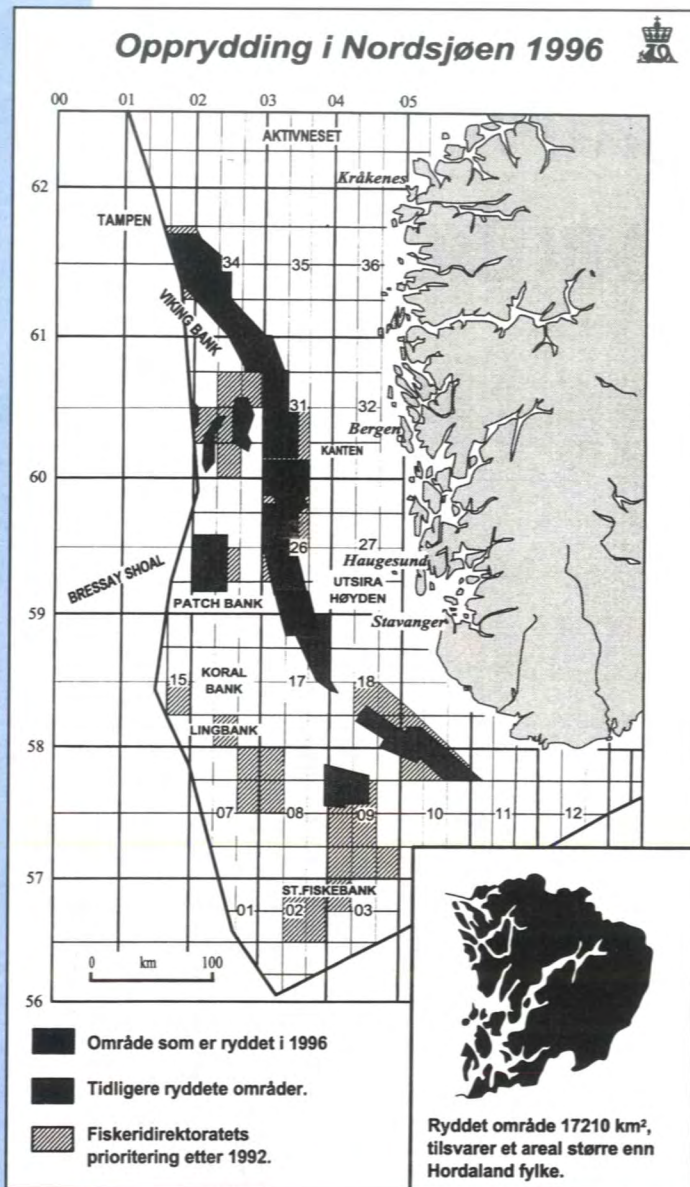

FG Dag Paulsen

Roald Vaage visepresident i Havforskningsrådet

Roald Vaage, adm. dir. ved Havforskningsinstituttet, er valgt til visepresident i Det internasjonale råd for havforskning (ICES). Visepresident er medlem i styret i ICES. Valget av ny visepresident skjedde i Reykjavik, der Det internasjonale råd for havforskning i går avslutta sitt årsmøte.

Opprydding i Nordsjøen 1996

25 tonn skrot tatt opp fra Nordsjøen

Årets oppryddingsaksjon i Nordsjøen er nå avsluttet. Denne gang var det et 1000 kvadratmeter stort område mellom Patchbank og Utsirahøyden vest av Karmøy som ble samfart av selskapet Stolt Comex Seaway A/S med fartøyet DSV «Bergen Viking». I alt seks vrak ble nøyaktig posisjonert, men ikke hevet. Dessuten ble diverse kjettinger, vaiere av ulike dimensjoner, en jernkonstruksjon og fiskebruk til en samlet vekt på 25 tonn fjernet fra havbunnen. Såvel nøyaktig posisjonering av gjenstander som fjerning av skrot er viktig for fiskerivirksomheten i Nordsjøen. Oppryddingsaksjonen i år kostet 4,5 millioner kroner og er et resultat av samarbeid mellom Oljedirektoratet, Fiskeridirektoratet og fiskernes organisasjoner.

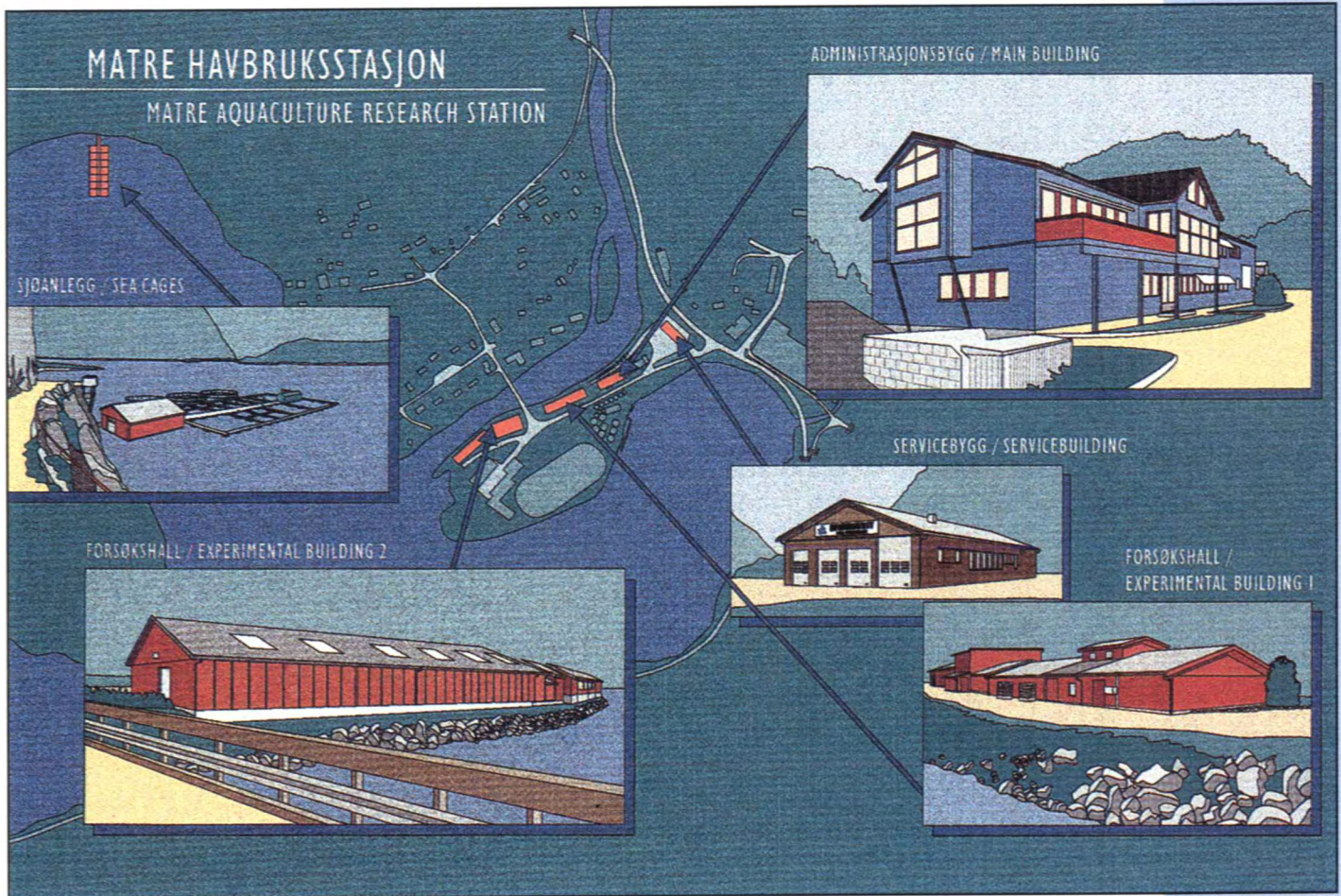
JG Per-Marius Larsen

Gjenstående hefter registrert under skrotoppdyddingen 1996

Nr	Dybde	DGPS pos		WGS- 84		DGPS		ED - 50		Merknader
		Nord	Øst	Nord	Øst	Nord	Øst	Nord	Øst	
1	161	59° 00,122'	03° 15,206'	59° 00,087'	03° 15,111'					Vrak, 24 m langt fartøy av stål, ligger øst-vest, høyde 10 m.
2	166	59° 01,785'	03° 18,797'	59° 01,750'	03° 18,702'					Vrak, skipsvrak av stål ca. 65 m lang ligger E-W.
3	164	59° 03,107'	03° 18,565'	59° 03,073'	03° 18,470'					Stein, 5 m x 2 m x 1,5 m.
4	175	59° 08,618'	03° 20,499'	59° 08,584'	03° 20,405'					Stein, 2 m x 2 m x 1,5 m.
5	170	59° 03,346'	03° 20,322'	59° 03,311'	03° 20,228'					Stein, 2,5 m x 1 m x 1 m.
6	175	58° 59,930'	03° 21,563'	59° 59,899'	03° 21,469'					Stein, 1,5 m x 1 m x 0,6 m. (Mulig hefte/rivepos)
7	195	58° 58,531'	03° 27,611'	59° 58,496'	03° 27,517'					Stein, 2 m x 2 m x 1,5 m.
8	155	58° 53,278'	03° 27,485'	58° 53,239'	03° 27,392'					Stein, 1 m x 2 m x 2 m.
9	170	58° 52,983'	03° 30,676'	58° 52,948'	03° 30,582'					Stein, 1 m x 1 m x 0,7 m.
10	215	58° 49,488'	03° 35,629'	58° 49,453'	03° 35,535'					Vrak, britisk fiskebåt «Supreme» reg.nr. INS-276 forlist 13.10.92. Lengde 30 m ligger NNE-SSW.
11	233	58° 50,926'	03° 36,058'	58° 50,890'	03° 35,965'					Stein, 2,8 m x 2 m x 1,5 m.
12	210	58° 53,017'	03° 33,269'	58° 52,982'	03° 33,175'					Stein, 3,6 m x 3 m x 2 m.
13	215	58° 53,622'	03° 33,179'	58° 53,587'	03° 33,086'					Stein, 8 m x 3 m x 2,5 m.
14	189	58° 54,909'	03° 30,032'	58° 54,875'	03° 29,938'					Stein, 1 m x 1,5 m x 1,5 m.
15	190	58° 54,780'	03° 30,054'	58° 54,746'	03° 29,960'					Stein, 1,5 m x 1,5 m x 1,5 m.
16	208	58° 57,181'	03° 31,180'	58° 57,146'	03° 31,086'					Stein, 2 m x 1,5 m x 1,5 m.
17	228	58° 58,168'	03° 33,741'	58° 58,133'	03° 33,646'					Stein, 8 m x 4 m x 3 m.
18	200	59° 00,734'	03° 28,306'	59° 00,699'	03° 28,212'					Vrak, gammelt skipsvrak ca. 20 m langt, høyde 3 m.
19	184	59° 05,365'	03° 25,430'	59° 05,330'	03° 25,335'					Vrak, ca. 25 m langt, høyde 4 m, ligger WNW - ESE.
20	218	59° 09,145'	03° 29,869'	59° 09,111'	03° 29,775'					Vrak, ca. 40 m langt, 8 m høyt, ligger ENE - WSW. Dekket av trålrudskaper.
21*	160	59° 08,407'	03° 15,314'	59° 08,372'	03° 15,219'					Stein, 2 m x 1,5 m x 0,5 m.
22*	190	58° 54,783'	03° 30,012'	58° 54,749'	03° 29,918'					Stein, 2 m x 1,5 m x 1 m.
23*	180	59° 04,507'	03° 25,700'	59° 04,473'	03° 25,605'					Stein, 2 m x 1,5 m x 1 m.
24*	190	58° 54,733'	03° 30,455'	58° 54,698'	03° 30,361'					Stein, 2 m x 1,5 m x 1 m.
25*	260	58° 51,533'	03° 38,876'	58° 51,498'	03° 38,783'					Stein, 2 m x 1,5 m x 1 m.
26*	260	58° 53,827'	03° 38,483'	58° 53,792'	03° 38,389'					Stein, 2 m x 1,5 m x 1 m.

Hefter som er merket med * er ikke inspisert med ROV, posisjonen er bestemt med side-søkende sonar, nøyaktighet +/- 25 m.

Matre havbruksstasjon 25 år

Havforskningsinstituttets forskningsstasjon i Matre er selve fundamentet i norsk forskning på laksefisk.

Den er spesiell fordi den kan holde alle stadier av laksefisk på samme nivå.

I stasjonen har fasiliteter til å holde fisken både i kar på land og merder i sjø. I tillegg til velutstyrte biologiske og kjemiske laboratorier.

10 forskere og 20 teknikere har sin arbeidsplass på stasjonen. Blant mange vellykkede pro-

sjekter vel Matre havbruksstasjon mest kjent for pionerinnsettsen i utviklingen av vaksinen mot kaldtvannsvibriosen («Hitrasjuken»), samt å ha utviklet metoden for behandling av lakselus. To nyvinninger i norsk og internasjonal fiskeoppdrett.

FG Per-Marius Larsen

ABONNER PÅ FISKETS GANG

Minneord om Olaf R. Brækkan

Det var med sorg vi mottok meldingen om at tidligere sjef for Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt, professor, dr. philos. Olaf R. Brækkan har gått bort etter mange års sykdom. Brækkan ble født i Narvik i 1918 og tok artium i 1938. Han startet samme år realfagstudiene ved Universitetet i Oslo, men fikk sine studier avbrutt i 1940 da han deltok i krigen mot tyskerne. Brækkan flyktet til Sverige i 1943 hvor han kom med i politistyrkene og i krigens siste fase kom han til England. Her traff han Muriel som senere ble hans kone. Brækkan tok sin magistergrad i kjemi ved Universitetet i Oslo i 1947 med støttfagene biokjemi og farmakologi fra Biokjemisk institutt, Stockholms Høgskole. Oppgaven omhandlet «Vitaminer i kvallever». Han ble dr. philos. i 1964 på avhandlingen «A study on vitamin A utilization in chicks». Brækkan har publisert nærmere 150 vitenskapelige arbeider.

Brækkan kom til Fiskeridirektoratet i 1947 som leder for en nyopprettet avdeling for vitaminundersøkelser. Brækkans ambisjoner var alt fra begynnelsen å utvikle vitaminavdelingen til en mest mulig selvstendig forskningsenhet. Avdelingen ble eget forskningsinstitutt i 1975 under Fiskeridirektoratet, takket være Brækkans store innsats (instituttets navn i dag er Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt). Brækkan hadde en rekke studieopphold ved ledende laboratorier for vitaminforskning og deltok i mange faglige møter både nasjonalt og internasjonalt der han hadde stor evne til å skaffe seg gode kontakter. Kontakter, som skulle få stor betydning for Brækkans interesse for fiskeernæring var professor J. E. Halver, Seattle og professor Nose, Tokio. Faget «fiskeernæring» var tidlig etablert begge disse steder.

Brækkan var initiativtaker til at utdannelsen i ernæringsbiologi ble etablert i Bergen i 1972, både på hovedfags- og dr. gradsnivå, først som avdeling for ernæringsforskning ved Fiskeridirekto-

tets ernæringsinstitutt under Norges fiskerihøgskole frem til 1988, og senere under Universitetet i Bergen. Han ble utnevnt til professor i ernæringsbiologi ved Universitetet i Bergen i 1974. Han var også medlem av styret for Norges fiskerihøgskole i en periode. Brækkan har vært veileder for en rekke studenter, og mange vil nok minnes Brækkan for hans faglige dyktighet med stor respekt.

Nasjonalt og internasjonalt hadde Brækkan mange verv. Han var medlem av Statens ernæringsråd, Norges fiskeriforskningsråd, Den nordiske farmakopenevnd, Nordisk metodikkomite for næringsmidler, FAO/WHO's Codex Alimentarius' komite for fisk og fiskevarer og IUNS (International Union of Nutritional Sciences) avdeling for fiskeernæring.

Brækkan var blant initiativstagerne til at den nyopprettede Codex Alimentarius' komite for fisk og fiskeprodukter la sine møter til Bergen (første møte i 1966) og med Brækkan som den første formann. Møtene har vært arrangert i Bergen siden med unntak av noen få.

For sin banebrytende innsats på alle disse områder ble Brækkan utnevnt til ridder av første klasse av St. Olavs orden i 1985.

Uten Olav R. Brækkans iherdige innsats med å hevde Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt's interesser, gjennom mange vanskelige år, ville ikke instituttet ha hatt den prestisje og posisjon hverken nasjonalt eller internasjonalt som det har i dag.

Det er med stor ærbødighet at vi takker professor, dr. philos. Olaf R. Brækkan for den innsatsen han har gjort for ernæringsforskningen og ikke minst for Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt fra etableringen i 1947 og frem til han ble syk i 1985.

Vi føler med familien i sorgen, kona Muriel og barnene Elsa-Mari, Anton og Martin og barnebarnene.

På vegne av kollegaer og venner ved Fiskeridirektoratet
Kåre Julshamn
(forskningsdirektør)

Fiskerinytt fra Cuba i forbindelse med et cubansk- norsk bryllup i Havana

Av havforsker Per Solemdal

Gunnar Garbo uttaler i en replikk til Dagbladet: «Men det beundringsverdige er at det fattige Cuba – i motsetning til en lang rekke depotier som Vesten stadig har støttet – bedre enn noen andre utviklingsland har klart å sikre innbyggerne sine de grunnleggende sosiale og økonomiske rettighetene, som vi nesten alltid glemmer når vi snakker om menneskerettigheter». Spørsmålet blir da hvorfor Norge ikke støtter det landet i en vanskelig situasjon? Men først litt om kjærlighet og fisk!

Sjansen til å delta i et bryllup i Havana lar man ikke gå fra seg. En av kollegene ved Havforskningsinstituttet, driftsjefen Olaf Johnsen, hadde gjort sitt livs valg på Cuba og undertegnet seg som bryllupsgjest. Og gift ble de selv om formalitetene en stund så ut til å ville noe annet.

Jeg, som ikke gikk i giftetanker, hadde gleden av å bli kjent med en cubansk familie som også hadde norsk svigersønn. Faren, Ramon Perez Guerrero var en av Castros menn fra revolusjonsperioden. Et stort fotografi i den forholdsvis sparsomt utstyrte stuen viste Castro som forlover i Ramons bryllup. Dette paret hørte til den gamle garde som holdt de revolusjonære idealene i hevd. Ellers var idealene på vikende front, spesielt i det turist- og dollar-dominerte området rundt Havana. Men Castro hadde fremdeles de fleste stor respekt for.

Ramon hadde også deltatt som oberst i cubanernes frigjøringskrig mot portugiserne i Angola. Da han fikk høre at jeg var medlem av foreningen Cuba-Norge, ble vi enda bedre venner. Ved enhver anledning løftet han hånden og utbrøt «Solidaridad». Denne mannen, som var plassert høyt oppe i transportministeriet, hadde kontakter overalt, og var levende interessert i alt mellom himmel og jord. Han arrangerte et intervju med

Brudeparet Rayza Mora Marino Olaf Johnsen.

direktøren på Havforskningsinstituttet i Havana, dr. Adela Prieto Trujillo. Da hadde vi Håkon Bakkevik, økonom som arbeidet som freelance i Havana, som tolk.

Ramon,
dr. Trujillo og
forfatteren på
Havforsknings-
instituttet.

Havforskningsinstituttet lå under Fiskeridepartementet, men hadde en forholdsvis fri stilling. Det utarbeidet kvoter og departementet fulgte som regel anbefalingene. Fisket på den cubanske kontinentalsokkelen er forholdsvis begrenset. Den mest verdifulle arten er langusten, varmtvannshummeren uten klosakser, som det årlig fiskes omtrent 9 000 tonn av i året, mest for eksport. Reker er også eksportvare, og utgjør 2000–3000 tonn pr. år.

Årlig tas det 23 000 tonn bunnfisk, men bare 1500 tonn pelagisk fisk. Dr. Trujillo poengterte at den cubanske flåten var gammeldags og lite effektiv.

Privat omsetning av fisk var forbudt, men foregikk i utstrakt grad. I det hele tatt foregår det mye illegalt på Cuba som myndighetene stort sett ser gjennom fingrene med. Når det gjaldt den statlige omsetningen av kystflåtens fangster var den meget dårlig utbygget. Lovverket var under revisjon og nye former for fiskeri og omsetningsvirksomhet var under utvikling.

Cuba har også et begrenset fiske i internasjonalt farvann og i de økonomiske sonene til Mexico og Canada. Cuba fisker blekksprut i canadiske farvann og hai og tunfisk i internasjonalt farvann i Atlanteren. Totalt utgjør den årlige fangsten av marine organismer 60–70 000 tonn.

Reker og østers

Når det gjelder oppdrett av marine arter innskrenker det seg foreløpig til reker og østers. Cuba har

planer om en utvikling av marint oppdrett. Dr. Trujillo poengterte spesielt innsatsen på fiskesykdommer, foreløpig på ferskvannarter, f.eks. Tilapia. Det var bygget anlegg for slike studier, og Cuba søkte etter samarbeidspartnere. EU var interessert og Cuba hadde hatt besøk av italienske og spanske forskere. Det virket ikke som om samarbeidet var kommet ordentlig igang. Når det gjaldt teknologi til selve oppdrettsvirksomheten hadde dr. Trujillo vært på rundreise i Europa. Hun hadde fått best inntrykk av det spanske utstyret, men hadde ikke besøkt Norge. Både tolken og jeg opponerte kraftig og reklamerte for den norske oppdrettsteknologien.

Aktuelle arter for marint oppdrett på Cuba er bass, bram, snapper og grouper.

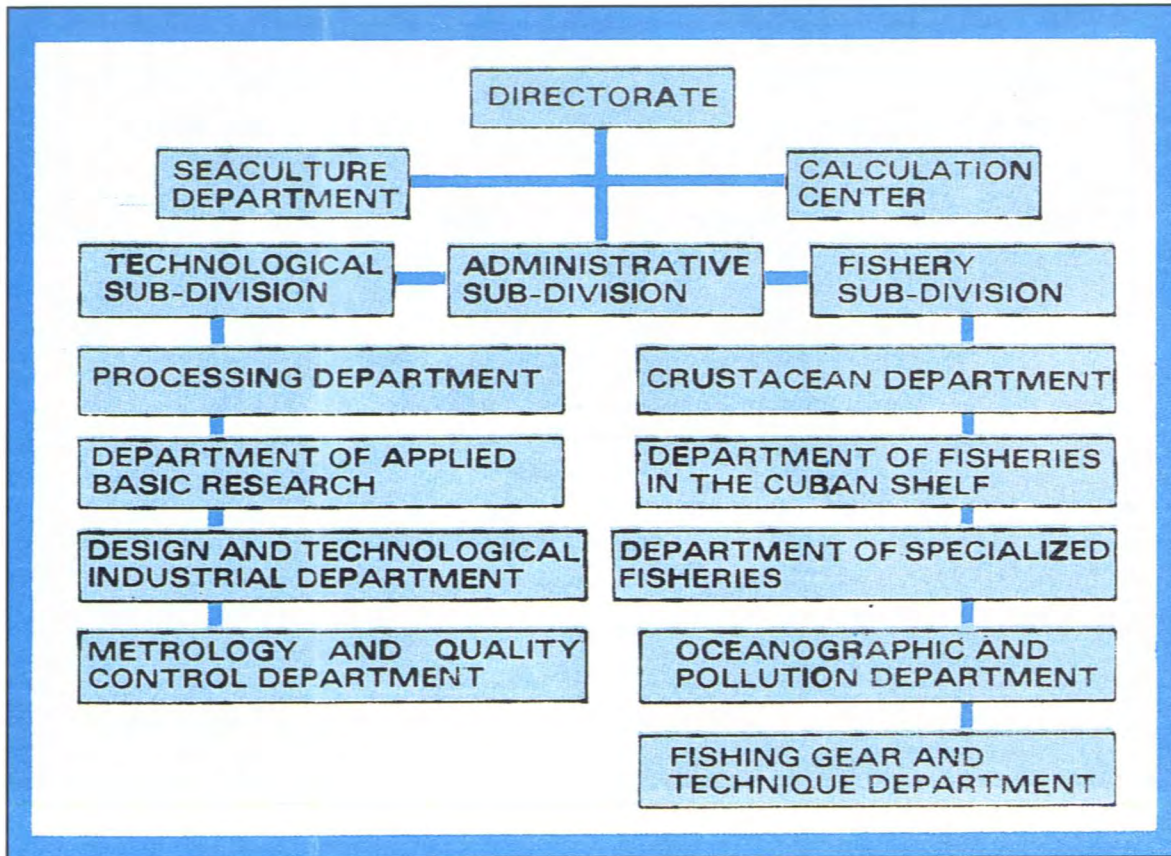
Cuba samarbeider når det gjelder havforskning først og fremst med Mexico, dernest med Chile og Equador. Overfor land som Angola, Congo og Mosambique driver Cuba en viss u-hjelp i fiskerisektoren.

Fra brosjyren «Investigaciones pesqueras» tar vi med følgende fakta:

Forskningscenteret ble stiftet i 1952 og omorganisert i 1959. Av de 371 som jobber ved instituttet er 245 forskere. Instituttet gir ut 2 kvartalskrifter:

Nasjonalakvariet

Min gode venn Ramon ordnet også et besøk på nasjonalakvariet i Havana, «Acuario Nacional de Cuba». Her ble jeg tatt i mot av to entusiastiske

Den administrative og faglige organisering av Havforskningsinstituttet.

biologer, Marleny Gonzalez Ruiz og Longino Framguiz Domenguz. Språkproblemet er stort for oss som ikke kan spansk. Cubanerne kan nok mer engelsk enn de vil ut med, og da er man jo like langt. I dette tilfellet ble språkproblemet løst av min sjåfør Ignatius. Han tilhører gruppen som kjører illegal drosje, i dette tilfelle en 22 år gammel Fiat. Myndighetene ser stort sett gjennom fingrene med denne trafikken, men tar nå og da en razzia. Den mildeste form for reaksjon betyr at politiet spør hvem passasjerene er. Sjåføren svarer at det er gode venner, «vennene» nikker energisk på hodet og bilen får kjøre. Men dette er vel og merke den mildeste form.

Ignatius kjørte oss omkring og ventet hele dagen for 20–25 dollar, og var altså i tillegg en utmerket tolk.

Akvariet startet beskjedent i 1950. I 1964 ble det bygget ut fasiliteter for delfiner og sjøløver. Disse ble trent til de vel kjente show som man ser overalt.

Det ble også innøvd et show med en dykker og den karibiske murenen, en 3–4 meter lang fisk med fryktinngytende tenner. Den europeiske murenen var allerede i romertiden en meget ettertraktet matfisk, som ble holdt i oppdrett. Det fortelles at romerne kastet slaver som mat til murenene.

Showpreget

Det overveiende showpregete akvariet fikk etter hvert en mer økologisk profil. Systematiske inn-

samlinger med det nye forskningsfartøyet «Acuario», førte til at dyresamfunn og andre interessante biologiske forhold ble vist i publikumssamlingen. Denne utviklingen startet i 1965, da akvariet ble endel av Cuba Science, underlagt forskningsdepartementet.

Forskere fra Mexico, Argentina og Santo Domingo arbeider ved akvariet. Spesielt de siste årene har det vært et omfattende samarbeid med Mexico om trening av delfiner. På spørsmål om de trener delfinene for militær aktivitet, slik som amerikanerne har gjort, rister begge mine ciceroener energisk på hodet.

En spesialitet ved dette akvariet er det pedagogiske tilbudet til barn og elever. Det gis ut en avis til barn, og elever undervises bl.a. i biologi, geografi og psykologi.

Fra akvariets program merker en seg også bibliotekstjeneste og et teaterprogram. I tillegg til publikumsfrierne delfiner, sjøløver og havskilpaddet, besto utstillingen av en rekke mindre akvarier oppbygget etter lignende prinsipper som ved vårt eget akvarium. 150 personer var tilknyttet akvaret.

Privat omsetning av fisk

Fiskelandsbyen Base Nantica ligger i utkanten av det populære badestedet Guanabo ved Havana. Tolken, Ignatius, og et par av bryllupsgjestene, som fulgte med på eksursjonen, ble først avvist

Fangsten sløyes.

av en brysk vaktmann i porten. Området var gjerdet inn, men gjennom et hull i gjerdet ble vi vinket inn av mer vennligsinnete fiskere. Privat omsetning av fisk har vært forbudt på Cuba, men loven er nå under revisjon. På Base Nautica ble en stor del av fangsten konsumert av fiskerne og deres familier, og endel ble omsatt. Fiskerne bodde i rorbuliknende hytter, mens familiene bodde andre steder. Båtene, sjarker på ca. 20 fot, ligger fortoyet på rekke og rad langs lette trebrygger.

Sjarkene har tre-manns besetning. De er utstyrt med Volvo-Penta, Perkins eller den ensylindrede russiske motoren KBD8.

Fisket foregår i hovedsak med krok som stangfiske eller korte linestubber. Krokene var fra Mustad. Lengden på linestubben var lovregulert og inneholdt maximum 50–60 kroker. Ståtiden for lina var vanligvis 1 time. Båtene hadde lov å være på feltet i 12 timer. Til agn ble det brukt forskjellige småfisk. For fangst av sverdfisk, aguja, brukes en lineenhet på 4 krok, med forsyn varierende fra 60 til 240 meter. Hver båt kan ha opptil 10 slike sverdfiskenheter, som settes på forskjellig sted. Sverdfisken er svært følsom for variasjoner i temperatur, strøm, lys etc., og forekommer derfor på varierende dyp. Sverdfisk og barracuda er også yndete sportfisk. Den mest berømte skildringen av dette fisket er fra cubanske farvann, Hemingways roman «Den gamle mannen og havet». Hemingways pasjon for sverdfisken har resultert i spesielle Hemingway fiskekonkurranser på Cuba. Den siste ble vunnet av et av medlemmene i Base Nautica.

Beste matfisken

Fiskerne regnet sverdfisk og Dorado, (bass), som de beste matfiskene. Den vanligste fisken var avtrekkerfisken, eller sobaco som den heter på spansk. Første ryggfinne ligner på en avtrekker. Den flås med en slags «hermetikkåpner». Av andre pelagiske arter var tunfiskarten bonito ettertraktet. Fiskerne brukte et kunstig agn som besto av plaststrimler av forskjellig farge. De regnet kombinasjonen rød/hvit som den beste for bonito-fiske.

De fangstet også etter hai, som var høyt verdsatt. En av fiskerne hadde en liten fangst av den blå krabben Jaiva. Fiskerne ved Base Nautica drev også fiske på dyp ned til 400 meter. Her fisker de bl.a. annet en art som kalles «caehucho». Den har en spesielt fin smak fordi den bare lever av reker.

Dagens fangst ble flådd og renset på land. Sloet ble tatt vare på og brukt på feltet som lokkemat for nye fangster.

Tøff Omstilling

Cuba har hatt en tøff omstillingsperiode siden Sovjetunionen falt fra hverandre. De fleste matvarer er rasjonert og forøvrig er det ikke så mye å få kjøpt. Lønningene er også svært lave. Men 1995 viste lyspunkter i økonomien og denne trenden ser ut til å fortsette slik at Cuba ser ut til «å stå han av». Med sitt høye utdanningsnivå og meget

velutbygde helsesystem er Cuba ikke noe typisk u-land. Det er heller ingen slum eller tiggung i byene. Landet er av forskjellige grunner ikke noe satsingsområde for Norad. Av de 3,5 millioner norske kroner som gikk til Cuba i 1995 står Norsk Folkehjelp for en stor del. Men en post på bistandsprogrammet skal en merke seg. Det er 42 000 kroner til journalist Vegard Bye til et reisestipend på Cuba. Sammen med Dag Hoel utga han i 1996 boken «Dette er Cuba – alt annet er løgn». Det er en meget balansert fremstilling av folks syn på sin situasjon og regimet og med en fin historisk innramming. Norge hadde nylig besøk av den cubanske utenriksministeren. Han

prøvde å komme i dialog med representanter for våre mest smellfeite statsbedrifter, spesielt i oljesektoren, men fikk tommelen ned til samarbeid.

21 august i år uttalte vår statsminister på et seminar i Bergen at hun anser det for viktig å besøke regimer med annen styreform enn vår egen for å få istand kommunikasjon og demokratisering. Eksemplene hun nevnte var alle viktige handelspartnere for Norge, i motsetning til Cuba. Og selv om Norge endelig har mannet seg opp til å stemme mot USA's blokade av Cuba, er det kanskje His Master Voice som fremdeles spøker i bakgrunnen. Jeg kan anbefale en tur til Cuba.

JG

NR. 9
1996

Ny doktorgrad:

Biomarkører i miljøovervaking:

Studiar av cellulære responsar på forureining i fisk

Cand.scient Bjørn Einar Grøsvik (33) disputerte torsdag 26 september for dr. scient. graden ved universitetet i Bergen ed avhandlinga:

Biomarkerprotein expression in fish; a study of Cellular responses to environmental pollutants.

Grøsvik har studert korleis proteinsyntesen i cellekulturar frå fisk blir påverka av ulike miljøgifter. Endringar i proteinsyntesen kan brukast som biomarkører i miljøovervaking for å varsle om effektar av forureining. Nokre biomarkører er generelle indikatorar for eksponering eller effekt, medan andre er meir spesifikke responsar på enkeltkemikaliar eller klassar av framandstoff.

For å studera molekylære responsar på forureining er primærcelekkulturar frå ulike fiskevev isolert, og eksponerte for ulike miljøgifter som PAH, PCB og tungmetall. Ei målsetjing for dette arbeidet har vore å studera om endringar i proteinmønsteret skuldast indukasjon av kjente biomarkørprotein

eller om eindringane skuldast protein som hittil ikkje er brukte i denne samanhengen, men som kan visa seg nyttige i framtidige miljøovervakingsstudiar. Arbeidet har påvist eit par moglege kandidatar for slike protein. I studiar med laksehepatocytter vart det funne eit protein som vart idusert av alle dei organiske sambindingane. I tillegg vart fleire protein induserte etter metalleksponering i hepatocytter og kvite blodceller.

Personalia:

Bjørn Einar Grøsvik kjem frå Stord. Han tok cand. scient. graden ved Biokjemisk institutt, Universitetet i Bergen i 1991 og vart i 1992 teken opp som dr. scient student ved Felleslaboratorium for bioteknologi med tilknytning til Laoratorium for marin molekylærbiologi. Han er idag tilsett som postdoc ved Lab. for marin molekylærbiologi. Prosjektet har vore støtta av VISTA.

Krillkommisjonen i Bergen

Krillkommisjonen har i år fra 12. til 22. august vært samlet i Bergen og med Havforskningsinstituttet som vert har et 40-talls havforskere fra 21 land satt vern av levende ressurser i Sørishavet på sakskartet. Krillkommisjon (CCAMJR = The Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources) tar sikte på å bevare hele økosystemet – ikke bare de fiskbare bestandene. 21 nasjoner er medlem i kommisjonen. Den har fått navn etter den viktigste ressursen i Sørishavet –

krill. I forvaltningen av fiskbare bestanden, grunnleggende undersøkelser, langsiktig overvåking og fangstregulerende tiltak støtter Kommisjonen seg på sin Vitenskapelige komite. Havforskningsinstituttet representerer Norge i Vitenskapskomiteen og hadde altså det arrangementsmessige ansvaret for årets møte som ble holdt i Fiskeridirektoratets lokaler.

P.M.L.

Optimisme på Karmøy

1995 var et godt år for de i kommunen som lever av fiske, går det frem av årsmeldingen fra fiskerirettderen i Karmøy. Tilgangen på fisk har vært meget god og optimismen er fremtredende og man opplever blant annet at folk som tidligere har forlatt fiskeryrket nå vender tilbake. Ikke minst har opprettelsen av fiskerihavna Husøy i Karmøysundet

betydd mye. På grunn av dette tilbudet er det blitt mer attraktivt å levere fisk. Fiskerirettderen viser til at det på vestsiden av Karmøy var en viss skepsis til å levere i Karmøysundet, men denne har forsvunnet etterhvert. I fiskerihavna er det etablert en topp moderne sildoljefabrikk, fiskemottak, samt andre bedrifter som nytter seg av fiskeråstoff.

Lønnsomhetsundersøkelse for matfiskanlegg 1995

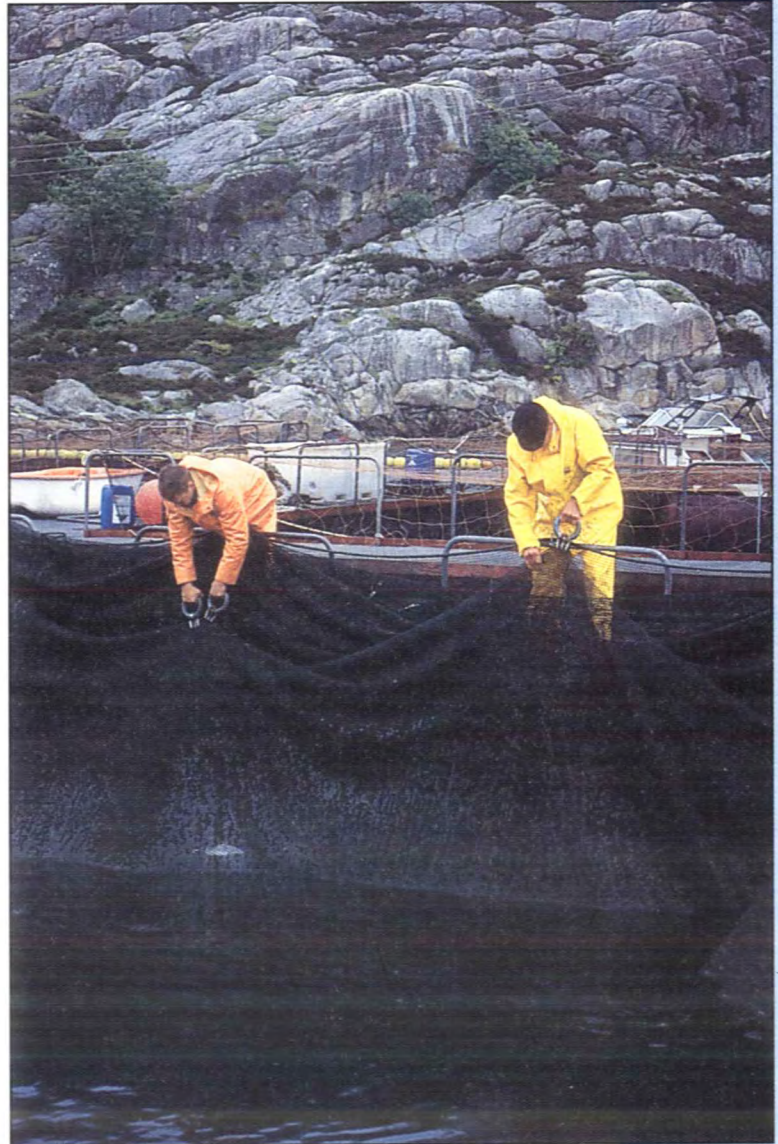
Ved Merete Fauske,

Kontoret for driftsøkonomiske undersøkelser

Fiskeridirektoratet presenterer med dette endelige resultater fra lønnsomhetsundersøkelsen for matfiskanlegg 1995. Hovedkonklusjonene en kan trekke på bakgrunn av innkommet datamateriale finner en oppsummert nedenfor:

- Svakere inntjening i 1995 enn i 1994, men inntjeningen i 1995 er likevel meget god.
- Gjennomsnittlig resultat før ekstraordinære poster gikk ned fra 2,02 mill. kroner i 1994 til 1,17 mill. kroner i 1995.
- Reduksjon i produksjonskostnad pr. kg også i 1995. Gjennomsnittlig produksjonskostnad pr. kg gikk ned fra kr 19.81 i 1994 til kr 18.64 i 1995, en reduksjon på omlag 6 prosent.
- Både solgt mengde og produsert mengde gikk opp fra 1994 til 1995 med henholdsvis 28.1 og 29.0 prosent.
- Gjennomsnittlig salgspris pr. kg, uansett fiskeslag, ble redusert fra kr 27.88 i 1994 til kr 23.03 i 1995, en reduksjon 17.4 prosent.

Lønnsomhetsberegninger for matfiskanlegg er basert på selvkostprinsippet, og har vært utført årlig siden 1982. Tilsvarende lønnsomhetsundersøkelse for settefiskanlegg vil bli utarbeidet.

1. Om representativiteten

Opplysningene er hentet inn fra 341 matfiskanlegg som i alt disponerer 425 konsesjoner for matfiskoppdrett av laks og ørret. I følge Fiskeridirektoratets foreløpige statistikk for fiskeoppdrett var det 730 konsesjoner i drift i 1995. Utvalget i lønnsomhetsundersøkelsen for 1995 er dermed basert på 58.2 prosent av antall matfiskkonsesjoner i drift.

Det er viktig å merke seg at lønnsomhetsunder-

søkelsen er basert på opplysninger fra alle typer oppdrettsanlegg (intergrerte og enkeltstående anlegg, store og små produsenter).

2. Resultatene

Tabellen nedenfor viser en del hovedresultater i gjennomsnitt pr. anlegg, basert på hele utvalgsmengden. Tilsvarende tall for 1992, 1993 og 1994 er tatt med for sammenligning.

		1992	1993	1994	1995
Driftsinntekter	kr	8 611 741	9 669 514	11 489 530	12 306 428
Driftskostnader	Kr	7 874 529	8 333 351	8 913 124	10 551 010
Driftsresultat	kr	737 212	1 336 163	2 576 406	1 755 418
Resultat før ekstraord. poster	Kr	- 9 733	645 518	2 022 524	1 167 235
«Rent overskudd»	kr	- 182 148	532 288	1 857 150	984 981
Lønnsevne pr. årsverk	kr	181 764	364 211	726 259	529 403
Salg i kg rund vekt	kg	271 797	334 281	402 571	515 795
Produksjon i kg rund vekt	kg	267 400	370 849	472 707	609 763
Produksjon pr. årsverk	kg	70 368	90 451	118 177	152 441
Antall årsverk pr. anlegg		3.8	4.1	4.0	4.0
Antall anlegg i utvalget	stk	259	273	276	341
Antall konsesjoner i utvalget	stk	-	314	343	425

3. Produksjonskostnad pr. kg

I lønnsomhetsundersøkelsen er solgt mengde og produsert mengde oppgitt i rundvekt. Lønnsomhetsundersøkelsens gjennomsnittlige salgspris pr. kg og produksjonskostnad pr. kg er derfor ikke sammenligbar med annen statistikk som ofte

omhandler sløyd vekt. Omregningsfaktor fra rundvekt til sløydvekt er 1,125. Produksjonskostnad pr. kg rund fisk ble redusert fra 19.81 i 1994 til kr 18.64 i 1995. En nedgang på 5.9 prosent.

Tabellen på neste side viser kostnader pr. kg produsert fisk (rundvekt) i gjennomsnitt pr. anlegg for hele landet for årene 1992–1995.

		1992	1993	1994	1995
Smoltkostnad	kr	4.80	4.32	3.74	3.74
Fôrkostnad	kr	11.96	10.39	9.70	9.15
Forsikringskostnad	kr	0.82	0.62	0.49	0.40
Lønnskostnad	kr	3.19	2.56	2.19	1.85
Andre driftskostnader	kr	4.55	3.50	2.51	2.53
Rentekostnader (netto)	kr	2.79	1.86	1.17	0.96
PRODUKSJONSKOSTN. PR. KG	kr	28.11	23.25	19.81	18.64
Erstatninger (-)	kr	0.77	0.17	0.05	0.18
Tap på fordringer	kr	0.13	0.04	0.07	0.05
Kalkulatorisk eierlønn	kr	0.06	0.03	0.03	0.01
Kalk. rente på egenkapitalen	kr	1.03	0.57	0.60	0.48
Kalk. avskrivninger (blandet prinsipp)	kr	0.76	0.55	0.42	0.33
Skakte-/pakkekostnad	kr	1.99	2.07	2.08	1.99
Fraktkostnad	kr	0.39	0.32	0.26	0.25
Sum	kr	31.70	26.66	23.22	21.56

	1992		1993		1994		1995	
	kroner	ant.anl	kroner	ant.anl	kroner	ant.anl	kroner	ant.anl
Finmark/Troms	25.93	33	25.25	35	19.75	37	18.61	34
Nordland	26.98	32	22.43	41	20.13	44	19.03	61
Nord-Trøndelag	27.50	16	22.67	20	18.41	16	18.64	18
Sør-Trøndelag	29.75	23	24.37	19	118.54	15	17.61	40
Møre og Romsdal	35.59	36	25.93	35	21.29	42	19.89	44
Sogn og Fjordane	26.91	37	20.79	36	19.26	34	17.73	35
Hordaland	25.66	50	22.96	53	19.36	56	18.31	74
Rogaland/Skagerakkysten	29.89	32	22.71	34	20.67	32	19.75	35

De fleste kostnadspostene gikk ned fra 1994 til 1995. Unntaket er posten «andre driftskostnader» som gikk opp med 1 prosent. Posten «andre driftskostnader» er en restpost etter at smolt, fôr, forsikring og lønn er fratrukket.

Vi vil presisere at det er gjennomsnittstall som presenteres i lønnsomhetsundersøkelsen og at spredningen mellom enkeltanlegg er stor. Ser en på produksjonskostnad pr. kg vil en finne anlegg med produksjonskostnad pr. kg ned til kr 10 og

anlegg med produksjonskostnad pr. kg opp mot kr 30. Tabellen nedenfor viser fordeling i produksjonskostnad pr. kg for anleggene i undersøkelsen:

Tabellen nedenfor viser fylkesvis utvikling i gjennomsnittlig produksjonskostnad pr. kg produsert fisk (rundvekt) og antall anlegg i undersøkelsen.

Mer detaljerte lønnsomhetsresultater vil senere bli offentliggjort i en egen melding.

J. 49/96

(J. 148/95 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fiske med snurrevad – stenging av område på kysten av Finnmark innenfor 4 n. mil av grunnlinjene.

J. 94/96

Forskrift om fastsetting av faktor ved fiske etter lodde ved Grønland, Island og Jan Mayen i sesongen 1996–1997.

J. 95/96

(J. 85/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fiske med snurrevad-stenging av området på kysten av Finnmark innenfor 4 n. mil av grunnlinjene.

J. 96/96

Forskrift om stopp i fisket etter blåkveite med konvensjonelle redskap nord for 62(N i 1996.

J. 112/96

(87/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fiske med torsketrål og snurrevad – stenging av områder i Barentshavet og på kysten av Finnmark utenfor 4 n. mil.

J. 124/96

(J. 62/96 UTGÅR)

Forskrift om maskevidde, bifangst og minstemål m.m. ved fiske i fiskevernsonen ved Svalbard.

J. 125/96

(J. 110/96 og J. 14/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fisket etter makrell i 1996.

J. 126/96

(J. 64/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fisket etter sei sør for 62(N i 1996.

J. 127/96

(J. 118/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om fastsetting av faktor ved fiske etter lodde ved Grønland, Island og Jan Mayen i sesongen 1996–1997.

J. 128/96

(J. 112/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fiske med torsketrål og snurrevad – stenging av områder i Barentshavet og på kysten av Finnmark utenfor 4 n. mil.

J. 129/96

(J. 76/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om fiske etter reker – stenging av område i fiskevernsonen ved Svalbar, Svalbards territorialfarvann og indre farvann.

J. 130/96

Forskrift om stopp i fisket etter sei sør for 62(N i 1996.

J. 131/96

(J. 127/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om fastsetting av faktor ved fiske etter lodde ved Grønland, Island og Jan Mayen i sesongen 1996–1997.

J. 132/96

(J. 117/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fiske med snurrevad – stenging av område på kysten av Finnmark innenfor 4 n. mil av grunnlinjene.

J. 133/96

Forskrift om fastsetting av faktor ved maksimumkvote ved fiske etter makrell i 1996.

J. 134/96

(J. 101/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fiske etter reker i NAFO-området i 1996.

J. 135/96

(J. 116/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fiske med torsketrål og snurrevad – stenging av område i fiskevernsonen ved Svalbard.

J. 136/96

(J. 127/95 UTGÅR)

Forskrift om siste startdato for deltakelse i rekefiske ved Øst-Grønland i 1996.

J. 137/96

(J. 20/95 UTGÅR)

Endring av forskrift om maskevidde, bifangst, fredningstid og minstemål m.v. ved fangst av fisk og sild.

J. 138/96

(J. 78/90 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av deltakelsen i fisket med not etter brisling.

J. 139/96

(J. 124/96 UTGÅR)

Forskrift om maskevidde, bifangst og minstemål m.m. ved fiske i fiskevernsonen ved Svalbard.

J. 140/96

(J. 92/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Klovningen – Lindesnes, Skagerrak og vest av 4(V) i 1996.

J. 141/96

(J. 126/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fisket etter sei sør for 62(N) i 1996.

J. 142/96

(J. 97/96 og 137/96 UTGÅR)

Forskrift om maskevidde, bifangst, fredningstid og minstemål m.v. ved fangst av fisk og sild.

J. 143/96

(J. 129/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om fiske etter reker – stenging av område i fiskevernsonen ved Svalbard, Svalbards territorialfarvann og indre farvann.

J. 144/96

(J. 32/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om ikrafttredelse av bestemmelse om mottakers plikt til å ha vekt for veiing av pelagisk fanget råstoff for konsum.

J. 145/96

(J. 23/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av trålfiske etter torsk og hyse nord for 62°N i 1196.

J. 147/96

(J. 146/96 UTGÅR)

Forskrift om stopp i fisket etter makrell i 1996.

J. 148/96

(J. 71/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om føring av fangstdagbok og fangstrapportering ved fiske etter uer i Irmingerhavet.

J. 149/96

(J. 81/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 1996.

J. 151/96

(J. 57/94 UTGÅR)

Retningslinjer for tildeling av kontraheringstilskudd ved innenlandske leveringer av fiskefartøy.

J. 153/96

(J. 132/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fiske med snurrevad – stenging av område på kysten av Finnmark innenfor 4 n. mil av grunnlinjene.

J. 155/96

(J. 125/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fisket etter makrell i 1996.

J. 156/96

(J. 147/96 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om stopp i fisket etter makrell i 1996.

Omsetning av laks og ørret januar – august 1996

Fiskeridirektoratet presenterer eksporttall for laks og ørret for perioden januar – august 1996, samt prisutviklingen for laks for perioden januar – sept 1996. Eksporttallene er basert på Eksportutvalget For Fisk sine statistikker, og prisutviklingen er basert på FNLs lakserapporter.

Det vil ikke bli presentert tall fra Fiskeridirektoratets slaktedatabase i denne rapporten, pga. endel manglende tallmateriale. Vi må «purre opp» endel slakterier. Vår neste rapport vil derfor omfatte to måneder hva angår utslakting.

Eksport

Laks

Det ble i august totalt eksportert 23.188 tonn laks til en verdi av 605 mill kr. I perioden januar – august er det blitt eksportert 144.445 tonn laks til

en verdi av 4.268 mill kr. Eksportvolumet har hittil i år økt med 23% i forhold til i fjor. Selv om mengden har økt med 23 % så har ikke verdien av norsk lakseeksport økt med mer enn 4 %. Det gjenspeiler et lavere prisnivå i år enn i fjor. (Se tab.1 og fig.1) Eksporten av fersk laks i august var på 18.489 tonn til en verdi av 436 mill. Hittil i år har eksporten av økt med 22 %, mens verdien kun har økt med 2 % i forhold til 1995. Det er fortsatt EU-markedet som dominerer fersk laks omsetningen med hele 88 % av eksporten.

Eksporten av frossen laks har økt med ca. 20 % i år, men for dette produktet har verdien sunket med 5 % i forhold til 1995. Den generelle prisnedgang på laks har også gjort seg gjeldende for frossenlaks. De viktigste markedene for frossenlaks er Japan og Taiwan.

Ørret

Ørreteksporten var i august på 1.086 tonn til en verdi av 32 mill kr. Totalt i perioden er det eksportert 7.200 tonn til en verdi av 207 mill kr. Veksten i ørreteksporten er positiv, og det er til nå blitt eksportert ca. 80 % mer enn i fjor. (Se. tab. 1 og

Tabell 1. Eksport av laks og ørret. Mengde i tonn, verdi i 1000,- kr.

Kategori	AUG 1996		Jan-Aug 1996		Jan-aug 1995		Mengde endr. %	Verdi endr. %
	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi		
Laks	23.188	605.187	144.445	4.267.791	117.261	4.118.809	23 %	4 %
Ørret	1.086	32.026	7.200	2.06.788	3.979	138.146	80 %	50 %
TOTALT.	24.274	637.213	151.705	4.474.577	121.240	4.256.955		
Fersk Laks	18.489	435.754	115.790	3.097.174	94.538	3.024.519	22 %	2 %
EU	16.656	385.581	101.424	2.694.711	83.385	2.638.439		
Danmark	5.041	110.845	30.770	807.525	22.664	676.886		
Frankrike	4.147	95.858	21.406	562.567	20.571	657.379		
Tyskland	1.726	41.773	10.205	272.942	9.492	303.684		
Frossen Laks	2.886	77.949	14.543	400.785	12.104	421.497	20 %	- 5 %
Japan	546	16.394	3.644	105.023	3.067	110.117		
Taiwan	92	2.618	2.385	65.497	2.622	86.361		
Frossen Laksefilet	744	40.271	6.711	384.708	5.542	340.636	21 %	12 %
Fersk Laksefilet	893	36.912	5.799	255.510	5.723	253.711	1 %	1 %
Røkt Laks	109	9.306	1.052	91.308	967	90.590	9 %	1 %
Frossen Ørret	1.085	31.987	6.975	200.024	3.756	130.578	85 %	53 %
Japan	506	15.373	5.786	166.696	3.057	107.166		
EU	1	26	137	3.885	403	12.672		

Kilde: Eksportutvalget for fisk

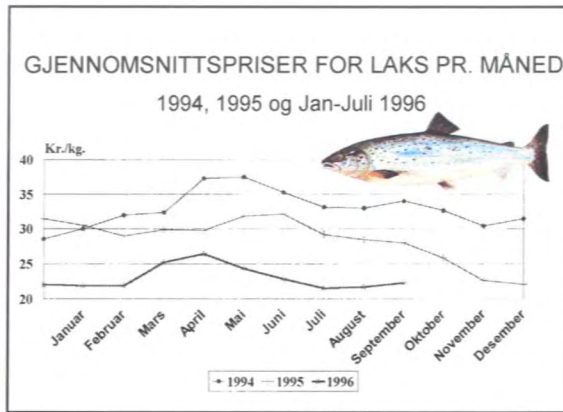
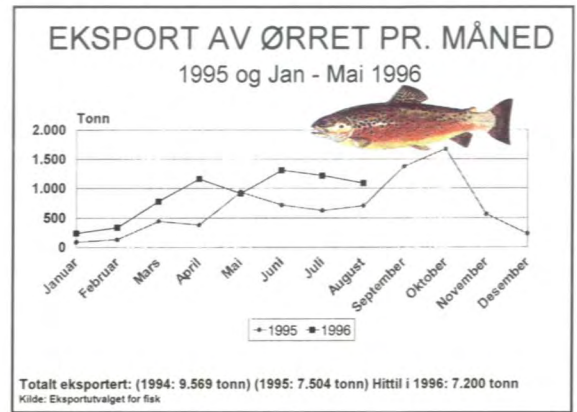

fig. 2) Verdiøkning er på 50 %, så også ørreten må tåle lavere priser i 1996. Det er eksport av frossen ørret til Japan som utgjør hovedtyngden i ørreteksporten. Over 80% av all eksportert ørret går til Japan.

Priser.

Det har siden mai vært en jevn prisnedgang på laks. Det har vært stort utbud av småfisk i sommer, og det er spesielt dette som har dradd gjennomsnittsprisene ned. Prisene nådde bunnen i juli, med et gjennomsnitt på kr. 21,50 for denne måneden. Deretter har prisene så smått begynt å stige igjen. Gjennomsnittlig førstehåndspris for laks i august var kr. 21,70, og foreløpige tall for september viser **kr. 22,27**. Det er spesielt den minste fisken som nå har steget i pris, sannsynligvis et resultat av noe mindre utslakting av disse størrelser, samt økende etterspørsel. Gjennomsnittlig førstehåndspris for hele 1996 er nå på kr.

23,08. (Kilde: FNLs lakserapporter) (Se fig 1.) De siste årene har en opplevd prisnedgang utover høsten. Det knytter seg stor spenning til prisutviklingen denne høsten. Hvilke effekter vil de produksjonsregulerende tiltak ha?

Dumpinganklagen.

EU-kommisjonen har nå formelt bekjentgjort åpning av en antidumping- og en antisubsidieprosedyre mot import av oppdrettet norsk laks. EU-kommisjonen vil sende inspektorkorps til Norge for å granske eksportører og oppdretteres papirer, men har enda ikke tatt stilling til hvor mange, eller hvilke firma som skal undersøkes. Undersøkellesperioden er oppgitt til å være fra 1.08.95 til 31.07.96. EU-kommisjonen har foreløpig ikke tatt stilling til om det skal iverksettes midlertidige tiltak mot import av norsk laks i behandlingsperioden. Midlertidige tiltak kan under ingen omstendighet innføres før 60 dager etter åpning av saken.

Klippfiskprofilering i Brasil

Norsk klippfisk representerte hovedtyngden av den norske profileringen under supermarkedsmessen «Abrás 96». Abrás gikk av stabelen i Brasil i dagene 16.-19. september, og er forøvrig verdens nest største messe av sitt slag.

To ganger tidligere har norsk klippfisk vært markedsført under messen. I år deltok ni norske klippfiskutstillere på den norske fellesstanden.

Profileringen på Abrás er av stor betydning for fremtidig innflytelse på det brasilianske markedet. I fjor hadde messen rundt 500 utstillere og 12 000 besøkende. Av utstillere var mesteparten fra vertslandet, kun 160 utstillere var fra andre land.

I følge Bjørn Moldskred som representerer eksportutvalget for fisk i Brasil; har det i det siste vært en økt kjøpekraft i Brasil. Følgelig er markedet nå mer åpent for utenlandsk innflytelse. Eksportutvalget for fisk (EFF) viser til en fordobling av klippfiskeksporten fra Norge til Brasil i løpet av de siste fire årene. Økningen har fortsatt inn i første halvår i år, tilføyer EFF. Moldskred er av den oppfatning at økningen også skyldes kontinuerlig markedsføring både overfor varehandelen og forbrukerne i Brasil. – Denne aktive markedsføringen vil bli videreført i 1997, opplyser Moldskred.

Lån og løyve

 NR. 9
1996

Merkeregisteret

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ervervsloyme, fartøyets navn og registreringsnummer, samt hvilke fangstloyme som er tildelt.

Brukte fartøy

Reder	Fartøy/reg.nr.	Konsesjonstype
P/R under stiftelse v/Ove M. Hagen Abelvær	«Skagen» N-114-B	Ervervstillatelse
Morgenstjerne A/S Nord-Lenangen	«Andrea Tollevik» LHCO	Ervervstillatelse
P/R under stiftelse v/Ronald Nilsen Nordkjøstbotn	«Løvang» T-530-T	Torskekvote
Eldborg A/S Ålesund	«Eldliner» M-7-A	Torskekvote
Arve Engdal Komagfjord	«Solvind» N-233-H	Torskekvote
A/S under stiftelse v/Sten Hugo Kristiansen Sommarøy	«Albert Senior» T-184-BG	Torskekvote
Max Viking A/S v/Magne Pedersen Hauglandshella	«Max Viking» H-96-A	Ervervstillatelse, tilsagn om fartøyforlengelse
A/S under stiftelse v/André Vågsholm Fosnavåg	«Eldliner» M-7-A	Torskekvote
Lidob Fiskebåtrederi A/S v/Per Blikfeldt Tromsø	«Glannøy» T-854-T	Reke- og loddetrållatelse, torsketrållatelse, loddetrållatelse
Sigbjørn Endresen Kristiansand	«Sjakk» VA-16-S	Avgrenset nordsjøtillatelse
Hardhaus A/S v/Inge Møgster Bekkjarvik	«Hardhaus» H-160-AV	Ringnot-, kolmuletrål- og loddetrållatelse.
Jan Markussen Flekkerøy	«Lønning Junior» H-18-B	Nordsjøtrål- og loddetrållatelse
Nordfangst A/S v/Ole Arvid Nergård Gibostad	«Remifisk» T-63-BG	Reke- og torsketrållatelse
Geir Andersen Reine	«Leif Junior» N-27-MS	Torsketrållatelse, torskekvote
Uløyfisk A/S Silsand	«Vikatrål» T-5-LK	Reke- og loddetrållatelse
Selskap under stiftelse v/Vidkun Wilsgård Torsken	«Hebe» N-109-BØ	Torskekvote
Halvor Hermansen Melbu	«Hebe» N-109-BØ	Torskekvote
Nordøytrål A/S Brattvåg	«Furnestrål» M-116-G	Torsketrållatelse
Selskap under stiftelse v/Bengt Are Korneliussen Senjahopen	«Mefjordværing» T-102-BG	Reke- og loddetrållatelse, torskekvote
Ivar Johansen Finnsnes	«Mefjordværing» T-102-BG	Reke- og loddetrållatelse, torskekvote
A/S under stiftelse v/Jarle Fjeldskår Spangereid	«Leif Junior» VA-133-FS	Torskekvote

Lån og løyve

Merkeregisteret

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ervervsøyve, fartøyets navn og registreringsnummer, samt hvilke fangst-øyve som er tildelt.

Brukte fartøy

<i>Reder</i>	<i>Fartøy/reg.nr.</i>	<i>Konsesjonstype</i>
Kjell Halland Napp	«Siveland» N-11-F	Torskevote
Marin A/S under stiftelse v/Hjalmar Markussen Botnhamn	«Lars M. Senior» T-228-LK	Torskevote
Karl Viktor A/S Fredvang	«Karl Viktor» N-36-F	Torskevote
Alusafe A/S Brønnøysund	«Arnøystein» H-73-ØN	Kvalfangstkonsesjon
A/S Risholm v/Morten Holst Svolvær	«Risholm» N-50-V	Torskevote
P/R Kransvik v/Tor Gunnar Kransvik Sørvågen	«Laurits Olsen» N-177-Ø	Torskevote
P/R Smaragd ANS Fosnavåg	«Zeta» M-240-HØ	Ringnottillatelse, lodde- og kolmuletråttillatelse.

Nybygg

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ervervsøyve, eventuelt fartøyets navn og nummer, samt hvilke(t) fangst-øyve som er gitt.

<i>Reder</i>	<i>Fartøy/reg.nr.</i>	<i>Konsesjonstype</i>
P/R Leinebris v/Paul Harald Leinebø Leinøy		Torskevote
Førde Havfiske A/S v/Asbjørn Førde Bremanger		Torskevote
A/S under stiftelse v/Robert Brochmann Havøysund		Lodde- og torsketråttillatelse, torskevote

Importert

Det opplyses nedenfor hvem som har fått forhåndstilsagn om ervervsøyve, fartøyets navn og registreringsnummer, samt hvilke(t) fangstøyve(r) som er gitt.

<i>Reder</i>	<i>Fartøy/reg.nr.</i>	<i>Konsesjonstype</i>
Rango A/S Skrova	«Vasterland»	Torskevote
P/R Mårten Eidesvik Bømlo	«Courgage»	Nordsjø- og loddetråttillatelse

42 fiskeriungdommer til opplæring utenlands

Fiskerinæringa er i front når det gjelder å utnytte EU-midler til internasjonal opplæring. I løpet av høsten -96 og våren -97, reiser 42 ungdommer som allerede er i gang med fiskerutdanning, eller er ansatt i fiskeindustrien, til tre måneders opphold i London, Spania eller Portugal. Målet er blant annet å gi deltakerne et internasjonalt perspektiv på sin framtid innen norsk fiskerinæring.

– Det er Sogn og Fjordane fylkeskommune som har fått midler over EU-programmet «Leonardo da Vinci». Tiltaket er en oppfølging av et forprosjekt som ble gjennomført i fjor, der 10 ungdommer fra Florø og Bremanger gjennomførte to perioder på tre måneder med utplassering og utdanning i London. De foreløpige tilbakemeldingene fra forprosjektet er svært positive med tanke på rekruttering til og internasjonal holdning til fiskeryrker.

Det sier sekretariatsleder May Britt Manin i Fiskerinæringens Felles Kompetansestyre (FFK). Hun er leder av den nasjonale styringsgruppa for prosjektet. FFK er fra myndighetenes side tillagt et spesielt samordningsansvar for rekrutteringstiltak overfor fiskerinæringa. Hun er full av lovord overfor fjorårets tiltak som ble muliggjort av innsats fra Domstein A/S, fylkesmyndighetene og fagopplæringa i Sogn og Fjordane og Måløy videregående skule.

– Forprosjektet var en åpenbar forutsetning for at man fra fiskerinæringas side nådde opp i konkurransen om EU-midlene. Det er i første omgang ungdom fra Hordaland, Sogn- og Fjordane og Møre og Romsdal som får muligheten til å delta.

Ca tre fjerdedeler av deltakerne skal komme herfra, mens en fjerdedel kan komme fra øvrige deler av landet, sier Manin.

Øke interessen

De som deltar i prosjektet må være mellom 18 og 28 år og enten være elev eller lærling innen fiskeindustrifag eller ansatt som arbeider i en fiskeindustribedrift.

Da søknadsfristen gikk ut 15. juni, var det liten tvil om at alle plasser ville bli fylt opp.

– Interessen for dette er stor, og da er allerede ett av målene nådd, nemlig å gjøre utdanning innen fiskeindustri mer attraktiv for ungdom. Fiskeindustrifaget er det faget innen fiskerinæringa som har minst søkning, derfor er dette et godt og nødvendig rekrutteringstiltak.

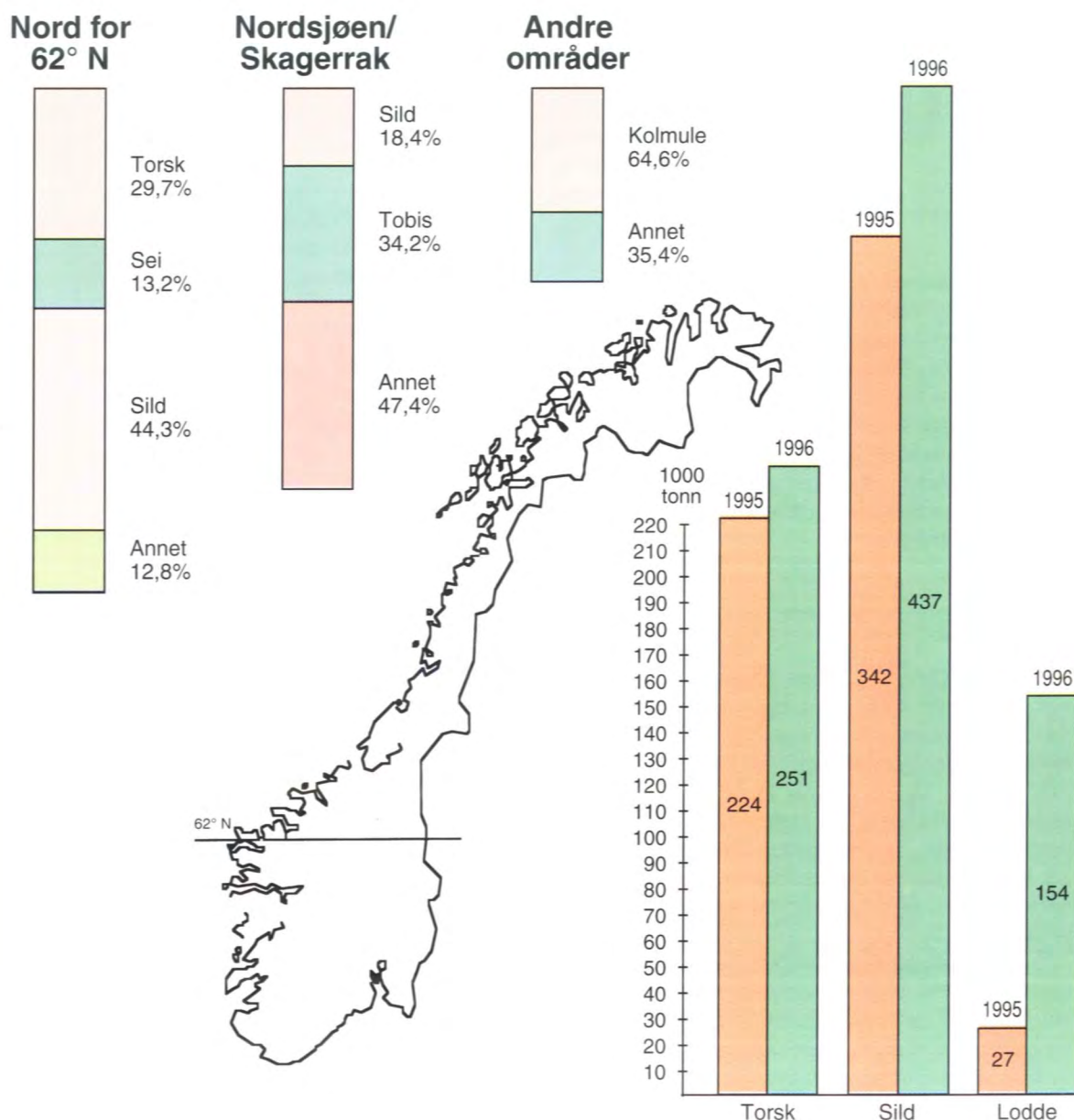
Kultur og språk

Målsetningen er ellers å gi de unge praktisk arbeidserfaring, opplæring i andre lands kulturer, bedre språkkunnskaper, metoder for markedsanalyser og enholdning til at norsk fiskerinæring er ei internasjonal næring, sier Manin.

I likhet med ungdommene som deltok i forprosjektet vil de som nå tas ut til London, få undervisning ved City of Westminster College i London. Men mesteparten av tida skal de utplasseres på forskjellige arbeidsplasser som for eksempel fiskemarkedet Billingsgate, i varehus, foredlingsanlegg, hos fiskehandlere, på hotell mv. Det vil også bli arrangert tur til Grimsby eller Hull for å gi deltakerne et inntrykk av en typisk engelsk fiskeriby. Det er 15–16 kandidater som blir utplassert i London i høst. Neste år er det aktuelt å utplassere like mange i Storbritannia samt 10–12 kandidater i Spania og Portugal.

ABONNER PÅ FISKETS GANG

Foreløpig oversikt over ilandført kvantum pr. juli 1996

Tabell 1

Alle tall i rund vekt

	Til og med Juli 1996			Totalt		
	Juli 1996	Nord for 62°	Nordsjøen/Skagerrak	Andre områder ¹⁾	t.o.m. Juli 1996	t.o.m. Juli 1995
Torsk	7 310	245 500	4 550	650	250 700	250 630
Hyse	2 190	56 700	1 410	90	58 200	45 950
Sei	22 700	109 100	35 300	500	144 900	141 540
Uer	1 970	12 940	190	4 570	17 700	16 100
Brosme	1 850	6 330	1 810	2 150	10 290	10 040
Lange/blålange	3 130	4 380	4 190	4 340	12 910	11 775
Blåkveite	1 960	8 250	530	850	9 630	7 440
Vassild	210	4 930	250	–	5 180	5 610
Pigghå	470	1 190	430	–	1 620	2 095
Lodde	153 800	–	–	153 800	153 800	26 955
Sild	5 550	366 500	65 430	4 800	436 730	413 895
Brisling	–	–	55 600	–	55 600	36 060
Makrell	480	480	825	–	1 305	1 890
Kolmule	–	–	–	323 900	323 900	261 589
Øyepål	9 300	–	58 300	–	58 300	51 900
Tobis	15 500	–	121 100	–	121 100	215 200
Reker	5 365	11 140	4 570	5 840	21 550	20 990
		827 440	354 485	501 490		

¹⁾ Inkluderer fangster tatt ved Jan Mayen, Island, Færøyaner, Vest av Skottland, Øst-Grønland og NAFO.

Fårleg

«Ingenting er fårlegare for bygdene enn unødvendige og ulønsame arbeidsplassar og verksemdar».

Storingsrepresentant Astrid Marie Nistad (AP) (Sunnmørsposten)

Tankekurs

Ørskog Vidaregåande Skule har problem med å få fersk og rund fisk til undervisninga. - Det er eit tankekurs at det ofte er lettare å få tak i fersk fisk frå Sunnmøre på fiskemarknaden i Oslo enn her heime».

Kokkelærer Johan Nicolaisen (Sunnmørsposten)

Rosenhage

«Vi sa nei til EU. Men poenget er jo at vi likevel må forholde oss til det samme markedet. Og det er ingen rosenhage hvor alle står klare til å ta imot vår fisk».

Gro Harlem Brundtland (Nordlys)

Ideelt sett

«Ideelt sett skulle det ikke være behov for skipper-takinspirerte omstillinger».

Jan Henry T. Olsen (Finnmark Dagblad)

Prisverdig

«Jeg synes det er prisverdig når Fritidsfiskerlaget snakker varmt om frihet på havet. Frihet for oss som bor her. Det er selvsagt bare tull å snakke om at ikke vanlige folk burde få fiske i sin umiddelbare nærhet».

Fisker Hans Nybakk (Lofotposten)

Butikk

«Vi henter på land den fisken vi tjener penger på. Å hente inn fisk fra havet med tap er dårlig butikk».

Kjartan Arctanger (Vesterålen)

Overbevisning

«Det finnes ikke kompetente fiskekjøpere i Finnmark. Nå fiskes det makrell på Vestlandet som betales med 12 kroner kiloen. Jeg er hellig overbevist om at den ville gått for to kroner her i Finnmark hvis det hadde vært makrell her!»

Alta-fisker Jens Kr. Kristoffersen (Fiskeribladet)

Ansvar

«Tamilsk arbeidskraft er bra, og hadde det ikke vært for tamilene hadde mange virksomheter stoppet opp. Men ikke noe lokalmiljø kan vente å bygge framtiden sin på import av arbeidskraft fra andre siden av kloden. Ansvar for en positiv næringsutvikling påhviler menneskene i lokalsamfunnet, bedriftene og myndigheter».

Norsk fiskeindustri

Ellers

«Hvalsafari var inntil 1994 ensbetydende med Hval-

safari AS på Andenes, men nå er det tre operatører i markedet. De har endel til felles, blant annet at vind fra nordøst ødela sesongen fullstendig i fjor. Ellers har aktørene brukt endel tid på å krangle med hverandre».

Dagens Næringsliv

Gjестfrihet

«Russiske sjømenn forteller at de fornærmes daglig i Finnmarks havnsteder. (-) Under samtalene med russerne frk kommer deres syn på den «finnmarkske gjestfriheten». De har aldri møtt den».

Finnmarken

Hjemmel?

«Hjemmel? Ka e det? Skaff meg en hjemmel!»

Norges første fiskeriminister, Reidar Carlsen (Hentet fra Jon Lauritzens bok i anledning Fiskeridepartementets 50-årsjubileum)

Krisefasen

«Krisefasen er nyttig fordi den fører over i en kreativ fase. Slik jeg ser det, er norsk oppdrettsnæring midt mellom disse fasene nå».

Skaafish-direktør Ronald Fransson (Norsk Fiskeriering)

Karasjok

«(-) At fiskerimagnaten Kjell Inge Røkke gjennom Norway Seafoods vil overta aksjemajoriteten i Melbu Fiskeindustri og fem tilhørende trålere har skapt noe som Krüger kalte en hundreårsbølge av resolusjoner. Men det er ikke først og fremst antallet resolusjoner som opptar Melbu-direktøren. Han synes det er mindre viktig hva Karasjok indremisjon måtte mene i sakens anledning, hvis noen uttalelse skulle foreligge fra det hold (-)».

Fiskaren

B-blad

Returadresse:
Fiskets Gang
Postboks 185
N-5002 BERGEN
NORWAY

Livet i havet
Fiskeridirektoratet
Vårt ansvar

Fiskets Gang

- Artikler om fiskeriforskning, prøvefiske, Leitetjenesten
- Intervjuer og reportasjer om aktuelle fiskerisaker
- Nytt fra fiskeridministrasjonen
- Fiskerinyheter fra inn- og utland
- Statistikk for norsk fiske
- Oversikt over Norges eksport av fiskeprodukter

Kommer ut 1. gang i måneden.
Utgis av Fiskeridirektøren

Ja takk,

.....
Navn

.....
Adresse

.....
Poststed

bestiller Fiskets Gang

- 1 år for kroner 250,-
- student kroner 100,-
- 1 år utland kroner 350,-
- 1 år utland m. fly kroner 450,-

Abonnementet blir betalt så snart jeg får tilsendt innbetalingskort.

Fiskets Gang

Boks 185
5002 Bergen